

RESPUBLIKA

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

5 Sentyabr 2018-ci il ÇƏRŞƏNBƏ № 196 (6229) GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADİ QƏZET WWW.RESPUBLIKA-NEWS.AZ

**B.H.Rzayevin
“Azərenerji” Açıq Səhmdar
Cəmiyyətinin prezidenti
təyin edilməsi haqqında****Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Balababa Hüseynağa oğlu Rzayev “Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti təyin edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2018-ci il.

**B.H.Rzayevin
“Azərişiq” Açıq Səhmdar
Cəmiyyətinin sədri vəzifəsindən
azad edilməsi haqqında****Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Balababa Hüseynağa oğlu Rzayev “Azərişiq” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri vəzifəsindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2018-ci il.

**E.S.Pirverdiyevin
“Azərenerji” Açıq Səhmdar
Cəmiyyətinin prezidenti
vəzifəsindən azad edilməsi
haqqında****Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Etibar Sinabəddin oğlu Pirverdiyev “Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti vəzifəsindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2018-ci il.

**Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının
2018-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi
hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət
hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında****Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 26-cı bəndini rəhbər tutaraq, “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.3-cü və 40.1-ci maddələrinə əsasən və Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrini şəxsi heyətlə kompleksləşdirmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. 2000-ci ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşa tamam olmuş, habelə 1983-1999-cu illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azər-

baycan Respublikası vətəndaşları 2018-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılırlar.

2. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları 2018-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılırlar.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamın icrası üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görsün.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2018-ci il.

**Şəmkir rayonunun
Şəmkir-Abbasi-Nərimanlı avtomobil yolunun
tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında****Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Sərəncamı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Yetmiş bir min nəfər əhalinin yaşadığı 8 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Şəmkir-Abbasi-Nərimanlı avtomobil yolunun tikintisi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 4,8 milyon (dörd milyon səkkiz yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyəşəməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2018-ci il.

**Fransa portalında Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan
tərəfindən işğal olunması barədə məqalə dərc edilib**

Fransanın AgoraVOX portalında “Azərbaycanda 1 milyon qaçqın” adlı məqalə dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ölkəmizin coğrafi mövqeyi haqqında məlumat verilən məqalədə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin və onun ətrafındakı 7 rayonunun erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilməsindən, bunun nəticəsində yaranmış problemlərdən söhbət açılıb. Həmçinin BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycan ərazisinin işğalı ilə bağlı 4 qətnamə qəbul etdiyi və bu sənədlərdə erməni silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş ərazilərdən qeyd-şərtsiz və dərhal çıxmasını tələb olunduğu vurğulanıb.

Yazıda Ermənistan silahlı qüvvələrinin torpaqlarımızı işğal etməsi nəticəsində 1 milyon azərbaycanlının öz doğma evindən didərgin düşdüyünü, məcburi köçkün və qaçqın həyatı yaşadığı qeyd edilib.

Məqalədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev ilə

BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin kağız üzərində qaldığını və Ermənistanın onla-

açıb. Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövsən Rzayev müsahibəsində Ermənistanın işğal siyasətini davam etdirməsindən söz açıb. Bir milyon azərbaycanlı məcburi köçkün və qaçqının çadır düşərgələrində yerləşdirildiyini və 2003-cü ildə Prezident İlham Əliyevin “ölkədə bir dəfə də olsun çadır düşərgəsi qalmayacaq” vədindən danışdı. Bildirib ki, 2007-ci ildə bütün çadır düşərgələri yeni salınmış müasir qəsəbələrlə əvəz edilib və erməni işğalı nəticəsində doğma yurtdan didərgin düşən azərbaycanlılar evlərlə təmin olunublar.

R.Rzayev 2016-cı ildə Ermənistanın hərbi təxribatı nəticəsində baş vermiş 4 günlük müharibədən də söz açıb və bəzi ərazilərimizin işğal olduğunu qeyd edib. O, bir milyon qaçqın və məcburi köçkünün doğma yurduna qayıtması üçün böyük dövlətlərin “passiv siyasətdən

“aktiv siyasətə” keçməsinin vacibliyini bildirib.

İşğal altındakı Şuşa şəhərində anadan olan R.Rzayev beynəlxalq hüququn, sülh tərəfdarlarının qalib gələcəyinə əminliyini bildirib. O, ölkəmizin, rəhbərlik etdiyi komitənin dünyaya açıq olduğunu bəyan edib. Minsk qrupunun həmsədri olan Fransanın vacib ölkə olduğunu və BMT TŞ-nin 4 qətnaməsinin həyata keçirilməsini fəal kömək göstərməsinin vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Məqalədə, həmçinin Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində rolu, karbohidrogenlərlə zəngin ölkəmizin iqtisadiyyatını şəxələndirilməsi, kənd təsərrüfatı, yenilənən enerji, nəqliyyat, turizm sahələrinin inkişafına böyük önəm verməsi qeyd edilib.

Yazıda bir sıra fransız şirkətlərinin Azərbaycanla fəaliyyəti haqqında da məlumat verilib.

AZƏRTAC

**Azərbaycan-Rusiya münasibətləri həyatın
bütün sahələrini əhatə edir****Prezident İlham Əliyev bildirib ki, ölkələrimizin dövlət başçıları arasında müntəzəm əlaqələr
bizim çox möhkəm bazaya əsaslanan münasibətlərimizə dinamizm verir**

Azərbaycan və Rusiya yaxın qonşu və dost ölkələrdir. Yaxın qonşu olan bu ölkələrin xalqlarının dərin tarixi və mədəni əlaqələri mövcuddur. İki qonşu dövlətin prezidentlərinin qarşılıqlı səfərləri Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin inkişafında çox mühüm rol oynayır və bu münasibətlərin bütün sahələrdə uğurlu inkişafını təmin edir. Azərbaycan və Rusiya arasındakı dərinləşən münasibətlər regionda sülhün, əmin-amanlığın və təhlükəsizliyin xeyrinədir. Ölkələrimiz beynəlxalq təşkilatlarda da uğurlu fəaliyyət göstərir. Beynəlxalq təşkilatlardakı çoxformatlı əlaqələrin daim genişlənməsi tərəflər tərəfindən aparılan siyasətin səmərəli olmasını göstərir.

Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya yüksək səviyyədə keçən rəsmi səfəri, Soçi şəhərindəki dövlət iqamətgahında cənab İlham Əliyevin cənab Vladimir Putinlə görüşü və geniş tərkibdə görüşdə dövlət başçılarının iştirakı ilə sənədlərin imzalanması, prezidentlərin mətbuata verdikləri bəyanatlardakı fikirlər bir daha təsdiq edir ki, ölkələrimizin və xalqlarımızın rifahı naminə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafı böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Dövlət başçıları arasındakı görüşlərin müntəzəm xarakter daşdığı vurğulayan cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu müntəzəm əlaqələr bizim çox möhkəm bazaya əsaslanan münasibətlərimizə dinamizm verir: “Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlər strateji tərəfdaşların münasibətləridir. Bu münasibətlər həyatımızın bütün sahələrini əhatə edir və bu gün mənim səfərim zamanı biz ikitərəfli münasibətlərimizin bir çox aspektlərini, beynəlxalq problemləri ətraflı şəkildə müzakirə etdik”.

Məlumat üçün bildirdik ki, ikitərəfli iqtisadi əlaqələr çox sürətlə və intensiv inkişaf edir. 2017-ci ilin yekunlarına görə, Rusiya və Azərbaycan arasında əmtəə dövriyyəsi 35 faiz artaraq, 2,5 milyard dollara çatıb. Rusiyanın Azərbaycana birbaşa kapital qoyuluşu 1,5 milyard dollar təşkil edib. Azərbaycan bazarında təxminən 700 birgə müəssisə; onlardan da üçdə biri 100 faizlik Rusiya kapitalı ilə fəaliyyət göstərir. Sahibkarlıq birlikləri arasında, o cümlədən kiçik və orta biznes xətti ilə əlaqələr genişlənir. Rusiya-Azərbaycan İsgüzar Şurası təkcə öten il ümumi dəyəri 450 milyon dollar olan 42 birgə layihəyə dəstək göstərib. Azərbaycanda Rusiyanın bir çox enerji şirkətləri uğurla işləyir. Bunlar “Qazprom”, “Transneft” və “Lukoil”dur.

Ümumiyyətlə, Rusiyanın və Azərbaycanın enerji sistemləri inteqrasiya rejimində fəaliyyət göstərir. Sənaye sahəsində kooperasiya dərinləşir. Məsələn, “KamAZ” Gənçə avtomobil zavodunda lisenziyalı yük maşınlarının buraxılmasını və onlara xidmət göstərilməsini qaydaya salıb. Rusiyanın “R-Farm” şirkəti 2019-cu ildə Azərbaycanda açılacaq dərman preparatlarının istehsalı müəssisəsinin tikintisinə 74 milyon dollar sərmayə yatırır. “Qazprombank” Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının inkişafında iştirak edir. Sərmayənin həcmi təqribən 750 milyon dollar təşkil edir. Qərbi Avropa bazarlarını Asiya istehsalçıları ilə birləşdirəcək beynəlxalq Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ən perspektivli layihələrdən biridir. Bu dəhliz Cənubi Asiya və Yaxın Şərqdən İran vasitəsilə Avropaya yük daşımaqları xeyli sürətləndirməyə imkan verir. Bu dəhlizin ümumi uzunluğu 7 min kilometrdir artıqdır. Buraya dəmir yolu, bəzə və avtomobil nəqliyyatı yolları daxildir. Azərbaycan ölkə ərazisində bu istiqamətdə bütün mühüm infrastruktur layihələrini həyata keçirir. Bu il Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə keçən illə müqayisədə 100 dəfə çox yük daşınıb. Bu, hələ başlanğıcdır, çünki, bu genişmiqyaslı global

layihə çoxsaylı ölkələri və qitələri əhatə edəcək və ölkələrin tranzit imkanları artacaq. Bu gün birgə bir çox investisiya layihələri həyata keçirilir və onların böyük perspektivi var. Rusiya ilə Azərbaycan arasında reallaşdırılmış hərbi-texniki kontraktların həcmi, daha dəqiqi, Azərbaycan tərəfindən alınmış hərbi təyinatlı məhsulların dəyəri artıq 5 milyard dolları keçib və bu göstərici artmaqda davam edir.

Cənab İlham Əliyevin səfəri çərçivəsində regionlararası əməkdaşlıq mövzusunda da müzakirə edilmişdir. Cənab Vladimir Putin bildirib ki, Rusiya Federasiyasının 70-dən artıq subyekti Azərbaycanla iqtisadi əlaqələr saxlayır və onlardan 17-si ticarət-iqtisadi və elmi-texniki əməkdaşlıq barədə çərçivə sazişləri bağlayıb. Bu il oktyabrında növbəti regionlararası forum keçiriləcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə danışıqların konstruktiv və işgüzar şəraitdə keçdiyini bəyan edən Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin bildirib ki, Rusiya və Azərbaycanı möhkəm dostluq və əməkdaşlıq əlaqələri bağlayır: “Dövlətimizin münasibətləri qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq xarakteri daşıyır,

mehriban qonşuluq və bir-birinin marağına hörmət prinsiplərinə əsaslanır. Əminəm ki, əsas idarələrin rəhbərlərinin və biznes nümayəndələrinin iştirak etdikləri müzakirə və danışıqlar bütün Rusiya-Azərbaycan əlaqələri kompleksinin gələcək inkişafına əlavə təkən verəcək”.

Səfər çərçivəsində beynəlxalq problemlərin ətraflı şəkildə müzakirəsi sırasında regional təhlükəsizlik məsələləri, ilk növbədə, uzun müddət davam edən və Azərbaycan xalqının böyük iztirablarına gətirib çıxarmış Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsi mühüm yer alıb. Tərəflər arasında bütün sahələrdə əməkdaşlıq möhkəmlənməsinə dair gələcək addımlar müzakirələrin əsas mövzusu olub. Əlbəttə ki, prezidentlərin tərəfindən imzalanmış Birgə Bəyənət, həmçinin hökumətlərarası və idarələrarası sanballı sazişlər paketi, əldə olunmuş razılaşmalar iki qonşu ölkənin dostluğunun daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcək və xalqlarımızın rifahı naminə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafını təmin edəcək.

Şükür ƏLİZADƏ,
“Respublika”.

Dövlət Komitəsində QHT rəhbərlərinin bir qrupu ilə görüş olub

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində qeyri-hökumət təşkilatlarının rəhbərlərinin bir qrupu ilə görüş keçirilib.

Komitədən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunda və ölkəmizdə demokratiyanın daha da dərinləşməsində qeyri-hökumət təşkilatlarının rolunu yüksək qiymətləndirərək, qaçqınlar və məcburi köçkünlərlə iş sahəsində dövlət siyasətinin uğurla həyata keçirilməsində də onların dəstəyinin mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib. Bildirilib ki, Prezident İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli şəkildə tənzimlənməsi, torpaqlarımızın işğaldan təzliklə azad edilməsi üçün qətiyyətli və məqsədyönlü siyasət aparmaqla yanaşı, müharibədən zərər çəkən insanların, məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həllini prioritet istiqamət kimi müəyyənləşdirib. Azərbaycan dövləti onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, məşğulluğunun təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevanın tapşırığı əsasında, müvəqqəti məskunlaşma yerlərində ağır vəziyyətdə yaşayan məcburi köçkünlərin yeni mənzillərə köçürülməsi davam etdirilir. Bu il istifadəyə verilmiş "Qobu Park" yaşayış

kompleksinə Bakıda qəzalı vəziyyətdə olan binalardan və zirzəmilərdən yüzlərlə məcburi köçkün ailəsi köçürülüb. Bu məqsədlə yeni yaşayış binaları inşa edilir, məcburi köçkünlər üçün qəsəbələr salınır.

Komitə sədri məcburi köçkünlərin hüquqi cəhətdən maarifləndirilməsinə, onlarda vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsinə, doğma torpağa bağlılıq hissəsinin gücləndirilməsinə qeyri-hökumət təşkilatlarının daha böyük töhfələr verə biləcəklərini vurğulayıb, onları bu istiqamətdə birgə fəaliyyət göstərməyə dəvət edib.

Görüşdə QHT rəhbərləri çıxış edərək məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli sahəsində həyata keçirilən tədbirlərə dair fikirlərini ifadə edib,

Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti ilə bağlı rəy və mülahizələrini bildirib, bir sıra təkliflər irəli sürüblər.

Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasətin xalqımızın və dövlətimizin mənafeyinə tam cavab verdiyini, torpaqlarımızın təzliklə işğaldan azad ediləcəyinə dərin inam yaratdığını qeyd edən QHT rəhbərləri vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, ictimai təşkilatların məcburi köçkünlərin böyük qaydıda hazırlanmasına bundan sonra da fəal dəstək verəcəklərini bildirdilər.

Dövlət Komitəsində qeyri-hökumət təşkilatlarının rəhbərləri ilə görüşlərin və birgə fəaliyyətin davamlı olacağı diqqətə çatdırılıb.

AZƏRTAC

OANA İcraiyyə Komitəsinin üzvləri Tehranın görməli yerləri ilə tanış olublar

Sentyabrın 4-də Asiya və Sakit Okean Ölkələri İnformasiya Agentlikləri Təşkilatının (OANA) İcraiyyə Komitəsinin üzvləri İran İslam Respublikasının paytaxtı Tehran şəhərinin görməli yerləri ilə tanış olublar.

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, şəhərin Ərç meydanının yaxınlığında Tehran sədləri arasında yerləşən və Qacarlar sülaləsi dövrünə aid Gülüstən sarayı ilə tanışlıq qonaqlarda böyük maraq doğurub.

Məlumat verilib ki, XVI əsrdə Səfəvi şahı I Təhməsin tərəfindən inşa olunan saraydan sonralar Qacarlar sülaləsi iqamətgah kimi istifadə edib. Pəhləvilər sülaləsi dövründə mühüm məra-

simlərin keçirdiyi saray hazırda muzey kimi fəaliyyət göstərir.

Həmin gün AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri, OANA-nın prezidenti Aslan As-

lanov ilə İranın Mehr xəbər agentliyinin baş direktoru Əli Əsgəri arasında görüş olub.

Görüşdə agentliklər arasında əməkdaşlıq əlaqələri-

nin perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Baş direktor Əli Əsgəri bildirib ki, agentlik öz internet saytında Azərbaycan dili bölməsi yaratmaq niyyətindədir. Əli

Əsgərinin təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirən Aslan Aslanov bu işdə Mehr xəbər agentliyinə hərtərəfli dəstək göstərəcəyini vurğulayıb.

AZƏRTAC

Dövlət Komitəsində məcburi köçkünlərlə növbəti görüş olub

Sentyabrın 4-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsində məcburi köçkünlərlə növbəti görüş keçirilib. Bu barədə AZƏRTAC-a Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə

Dövlət Komitəsindən məlumat verilib. Dövlət Komitəsinin sədri, sədr müavinləri, şöbə və departament rəhbərlərinin iştirak etdiyi görüşdə Bakı şəhəri və digər bölgələrdən gələn məcburi köçkünlərin müraciətlərinə baxılıb.

Müraciətlər, əsasən, mənzil-məişət, kommunal, statusun verilməsi və məşğulluqla bağlı olub.

Komitə sədri onları fərdi qaydada dinləyib, müraciətləri ilə bağlı geniş izahat verilib.

Məcburi köçkünlərə məlumat verilib ki, onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması hər zaman Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə bu istiqamətdə ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Məcburi köçkünlərə göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir ki, onlar müvəqqəti yaşayış yerləri və çadır düşərgələrindən müasir, bütün zəruri infrastrukturunu qurulmuş qəsəbələrə köçürülmüblər. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ərazilərimiz işğaldan azad edildikdən sonra bu cür qəsəbələr həmin ərazilərimizdə də salınacaq.

Dövlət Komitəsinin sədri müraciətlərin qısa müddətdə araşdırılacağına və müvafiq tədbirlər görülməyini bildirdi.

AZƏRTAC

Azərbaycan və Rusiya liderlərinin səmimi münasibətləri ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın inkişafına kömək edir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi səfəri və Prezident Vladimir Putinlə görüşü iqtisadi əməkdaşlığın prioritet istiqamətləri barədə Birgə Bəyanatın, habelə bir sıra mühüm sənədlərin, o cümlədən neqiyat, neft-qaz, idman, turizm, rəqəmsal sistemlər sahələrində sənədlərin imzalanması ilə başa çatdı. Prezidentlərimiz arasında gözəl şəxsi münasibətlər sonnda bu müqavilələrə transformasiya edir.

RF Dövlət Dumasının Müstəqil Dövlətlər Birliyi məsələləri, Avrasiya İntegrasiyası və Həmvətənlər Əlaqələr Komitəsinin sədri Leonid Kalaşnikov bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

Rusiyalı deputat qeyd edib ki, iki ölkənin liderləri arasında səmimi dostluq münasibətləri əməkdaşlığın bütün istiqamətlərində əlaqələrin inkişafına kömək edir. Leonid Kalaşnikov vurğulayıb: "Deməliyəm ki, "quru" rəqəmlər və faktlar arxasında uzun illər boyu bizim münasibətlərimizdə təzahür edən səmimiyyət var. Mən Prezident İlham Əliyevi yaxşı tanıyıram və bilirəm ki, o, Rusiyaya çox səmimi münasibət bəsləyir. Bu həm də onda təzahür edir ki,

Azərbaycanda rus dili təbliğ edilib, rus məktəbləri fəaliyyət göstərir. Mən özüm dəfələrlə həmin məktəblərdə olmuşam. Azərbaycanın necə inkişaf etdiyi, Bakının necə gözəlləşməsi göz qabağındadır. Mən heç yerdə belə gözəl Dənizkənarı Bulvarı görməmişəm".

Deputatın fikrincə, Rusiya və Azərbaycan bütün problemləri birgə həll edə bilərlər. O vurğulayıb: "Əlbəttə, Azərbaycanda da, bizim ölkədə də ele daxili və xarici problemlər var ki, onları birgə həll etmək, neft-qaz sahəsinin, turizm sahəsinin inkişafı üçün səyləri birləşdirmək lazımdır".

Rusiyalı deputat Azərbaycanın turizm potensialının Rusiyada təbliğini gücləndirməyin vacibliyini qeyd edərək deyib: "Azərbaycandakı bəzi turizm obyektləri xarici ölkələrdəki kurlorlarla müqayisədə qat-qat yaxşı və maraqlıdır. Mən heç gözləməzdik ki, Rusiyadakı kimi təbii şəraiti olmayan Azərbaycan qış turizmi sahəsində bu qədər irəliləyib. Mən tez-tez deyirəm ki, Azərbaycanın kurlor potensialını rusiyalılar arasında daha çox təbliğ etmək lazımdır".

L.Kalaşnikov parlamentlərarası münasibətlər mövzusunda toxunaraq qeyd edib ki, ölkələrimizin parlamentləri arasında praktiki dialoq nəzərlənib. Deputat deyib: "Bu yaxınlarda Rusiya parlament nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfəri zamanı biz bir təklif irəli sürdük və həmin təklif Azərbaycan tərəfindən dəstəkləndi. Hazırda Azərbaycanda Rusiyanın ondan çox səfəri ilə qarşılaşmış şəhərlər var. Bu, regionlararası əməkdaşlığın genişlənməsi

AZƏRTAC

Azərbaycan ilə Rusiya arasındakı münasibətlər strateji xarakter daşıyır

Sentyabrın 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin Soçidə keçirilən görüşündə bir çox məsələlər, həmçinin Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi müzakirə olub, ondan çox vacib sənəd imzalandı. Prezident İlham Əliyevin və Prezident Vladimir Putinin son üç ayda üç görüşü baş tutub. Bu görüşlər yaxın dostların və müttəfiqlərin mütəmadi görüşləridir.

Bu sözləri sentyabrın 4-də "Sputnik Azərbaycan" multimedia mətbuat mərkəzində keçirilən mətbuat konfransında Rusiyanın Siyasi Tədqiqatlar İnstitutunun direktoru, politoloq və ictimai xadim Sergey Markov deyib.

Politoloq bildirib ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlər həm prezidentlər səviyyəsində, həm də iqtisadi, siyasi və humanitar sahələrdə inkişaf edir. Diaspor üzvləri hər iki dövlətdə rahat fəaliyyət göstərir. Qeyd olunub ki, Cənubi Qafqaz ölkələri arasında rus dili ən çox Azərbaycanda yayılıb və bu, Rusiya tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Bütün bu amillər onu göstərir ki, ölkələrimiz arasında strateji əməkdaşlıq mövcuddur.

Sergey Markov vurğulayıb ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli Azərbaycan üçün ən

vacib məsələdir. Lakin Ermənistanda baş verən hakimiyyət böhranı danışıqlar prosesini ləngidir. Prezident Vladimir Putinin Soçidə mətbuata bəyanatında dediyi kimi, Minsk qrupunun həmsədr kimi Rusiya bu münaqişənin sülh yolu ilə nizamlanmasına bütün mümkün köməyi göstərməkdə davam edəcək.

Rusiya Siyasi Tədqiqatlar İnstitutu direktorunun müavini Darya Qrebtsova bildirib ki, Rusiya və Azərbaycan prezidentlərinin Soçi görüşü Ermənistan mətbuatının yazdığına görə, bu ölkədə ciddi gərginlik doğurub. Buna səbəb isə Rusiyanın Türkiyə ilə münasibətlərinin sürətlə inkişaf etməsidir. Çünki Azərbaycan Türkiyənin dostu, qonşusu və strateji tərəfdaşı olaraq Rusiya ilə Türkiyənin bir-birinə yaxınlaşmasında maraqlı-

dır. Uç dövlətin bir-birini dəstəkləməsi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın xeyrinə həlli işinə müsbət təsir göstərəcək.

Darya Qrebtsova qeyd edib ki, humanitar sahədə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi də Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qatılır. Forum iştirakçıları Azərbaycana gəlib buranın inkişafını öz gözləri ilə görürlər və bu ölkənin dostu olurlar. Tədbir iştirakçıları vətənlərinə qayıdıandan sonra Azərbaycanda işlərin mərkəzində olub. Gələn ay Azərbaycanda növbəti Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu keçiriləcək. Forumu bütün dünyadan alimlər, siyasi xadimlər qat

BÖYÜK YARADICI ÖMRÜN MİLLİ ƏDƏBİ, İCTİMAİ-FƏLSƏFİ MISSİYASI

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mirzə Fətəli Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası görkəmli şəxsiyyətlər seriyasından daha bir qiymətli bibliografiyanı çapdan buraxıb. "Akademik İsa Həbibbəyli" adlı bibliografik göstərici Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, Əməkdar elm xadimi, akademik İsa Əkbər oğlu Həbibbəylinin həyat və yaradıcılığına həsr edilmiş zəngin material öz əksini tapıb.

Nəşrin elmi redaktoru AMEA-nın həqiqi üzvü, professor Teymur Kərimli və Əməkdar mədəniyyət işçisi, professor Kərim Tahirov, ön sözün müəllifləri professorlar Kamran Əliyev və Məmməd Əliyev, tərtibçilər filologiya üzrə fəlsəfə doktorları Zakirə Əliyeva və Ağahüseyn Şükürovdur.

Kitab ümummilli lider Heydər Əliyevin İ.Ə.Həbibbəyliyə "Əməkdar elm xadimi" fəxri adının verilməsi haqqında 9 oktyabr 1999-cu il tarixli fərmanı ilə açılıb. Eyni zamanda alimə Azərbaycan elminin inkişafında xidmətlərinə görə "Şöhrət" ordeninin verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 16 oktyabr 2007-ci il tarixli, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial və iqtisadi inkişafında böyük xidmətlərinə görə "Şərəf" ordeninin verilməsi haqqında 3 avqust 2009-cu il tarixli sərəncamları da özünə yer alıb.

Onu da qeyd etmək ki, indiyədək görkəmli elm və ictimai xadim İsa Həbibbəylinin həyatı və elmi fəaliyyətinin ayrı-ayrı mərhələlərinə həsr olunmuş bir neçə bibliografiya çap olunub. Oxuculara təqdim edilən yeni bibliografiya isə daha genişdir: 1964-2018-ci illəri əhatə edir.

Annotasiyada qeyd olunduğu kimi, "bibliografiyada akademik İsa Həbibbəylinin kitabları, dövrü mətbuatda, məcmuələrdə çap olunmuş əsərləri, elmi-tənqidi və publisistik məqalələri, rus və başqa dillərdə çap olunmuş əsərləri, tərcümələri, redaktə etdiyi kitablar, elmi məsləhətçisi, elmi rəhbəri və opponent olduğu elmi işlər, habelə görkəmli alimin həyat və yaradıcılığı haqqında materiallar öz əksini tapıb". Bibliografik göstəricidə vahid əlifba sırası gözənlənib, xronoloji ardıcılıqla ədəbiyyat siyahısı verilib. Nəşrin "Əlavələr" hissəsində akademik İsa Həbibbəylinin nəsil şəcərəsi və təsviri sənətdə obrazı göstərilir ki, bu fərqli əlavələr də bibliografiyanın əhəmiyyətini daha da artırır.

"Böyük ömrün illəri və əsərləri" adlı ön sözdə görkəmli akademik inkişaf tarixçiliyi və ədəbiyyat nəzəriyyəsi sahəsindəki yeri, fədaqar elmi axtarışları, habelə ictimai fikir tariximizdə əhəmiyyətli rolu ifadəsini tapıb.

Göstərilir ki, İsa Həbibbəyli ədəbiyyata şeir və məqalə ilə gəlib, görkəmli elm xadimi, akademik Məmməd Cəfər Cəfərovla tanış olub, onun rəhbərlik etdiyi "Ədəbiyyat nəzəriyyəsi" şöbəsinə aspiranturaya qəbul edilib və adlısalimilər Mirzəqulu Quluzadə, Yaşar Qarayev, Əziz Mirhəmədov, Kamal Talbzadə, Məhəmmədüseyn Təhməsi, Kamran Məmmədov ilə yaxından ünsiyyətdə olub, geniş elmi dünyagörüş, nəciblik və xeyirxahlıq, məsuliyyət və sədaqət, hərtərəfli nəzəri və əməli fəaliyyət onun fərdi xarakterinin kamilləşməsində mühüm rol oynayıb.

İsa Həbibbəyli 1980-ci ildə "XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan romantik lirika" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, 1996-cı ildə "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" mövzusunda yazdığı elmi işinə görə işə filologiya üzrə elmlər doktoru dərəcələrini alıb.

Alim "Romantik lirikanın imkanları" monoqrafiyasında janr, poetika və üslub məsələlərini önə çəkib. O, müxtəlif romantik sənətkarların janr və poetika sahəsindəki özünəməxsusluqlarını müəyyən edib, ilk dəfə ədəbiyyata getdikləri sonet, marş, şerqi və sair kimi janrların poetik forma baxımından xüsusiyyətlərini göstərmiş. Bundan başqa, İsa Həbibbəyli XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan romantik şeirinin görkəmli yaradıcılarının fərdi poetik üslubunun seçiyəvi xüsusiyyətlərini öyrənib, Hüseyn Cavidin romantik-fəlsəfi, Məhəmməd Hədinin romantik-publisistik, Abbas Səhhətin lirik-romantik, Abdulla Şaiqin romantik-realist üslubunu müəyyənləşdirib. Onun janrlar və üslublar haqqında elmi-nəzəri müddəaları və tezisləri mühüm nəzəri əhəmiyyətə malikdir.

Görkəmli Cəlil Məmmədquluzadəşünas olan İsa Həbibbəyli "bu nəhəng və parlaq simanın ədəbi və publisistik fəaliyyəti, mühiti və müasirləri uzun illər dərinləndirən məşğul edib". Alimin elmi fəaliyyətinin böyük bir mərhələsi Cəlil Məmmədquluzadəyə həsr edilmiş "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" (1996) adlı monoqrafiyasıdır. Bu əsər İsa Həbibbəylinin "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" (1996) adlı monoqrafiyasının davamıdır. Bu əsər İsa Həbibbəylinin "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" (1996) adlı monoqrafiyasının davamıdır. Bu əsər İsa Həbibbəylinin "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" (1996) adlı monoqrafiyasının davamıdır.

mədquluzadənin həyat və yaradıcılığına həsr olunub. "Cəlil Məmmədquluzadə" (1987), "Zamanın dühası" (1993), "Seçkin Azərbaycan yazarı Cəlil Məmmədquluzadə" (1994), "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" (1996) adlı dəyərli monoqrafiyaları Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığı elminin mühüm nailiyyətidir.

On söz müəllifləri İsa Həbibbəylinin tədqiqatlarının aktuallığı, elmi yeniliyi və təcürbi əhəmiyyəti haqqında qiymətli fikirlər söyləyib. Onun orijinal tədqiqat üsulu ilə seçilən monoqrafiyası Mirzə Cəlilin yaradıcılığına elmi-nəzəri yanaşmanın yeni faktları və nadir arxiv materialları ilə zəngindir. Tədqiqatçı "bu sanballı elmi əsərini yazanda Bakı, Tiflis, Təbriz, Kiyev, Ərzurum, Odessa, İrevan, Naxçıvan, Qori, Yasenaya Polyananın arxiv, muzey və kitabxanalarından əldə etdiyi materiallara və sənədlərə istinad edib, Cəlil Məmmədquluzadənin mənalı həyat yolu, onun çoxcəhətli ədəbi-ictimai fəaliyyəti, zəngin bədii irsi və çoxsaylı müasirləri ilə əlaqələrinin aydın mənzərəsini canlandırır".

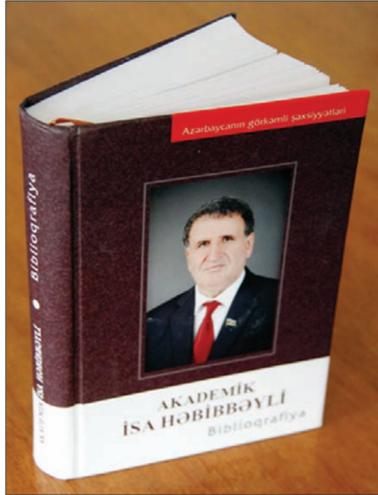
On sözdə İsa Həbibbəylinin XIX əsrin 70-90-cı illəri və XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan maarifçiliyinin elmi-nəzəri əsasları haqqında konseptual yanaşmalarına ehtatlı diqqət yetirilib, Məhəmməd ağa Şahxatinski, Eynəli bəy Sultanov, Paşa ağa Sultanov, Mirzə Cəlil Şüribi, Sadiq Xəlilov, Tağı bəy Səfiyev, Məmmədqulu bəy Kəngərli və başqalarının maarifçilik görüşləri təfərrüatlı ilə izah və şərhlerini tapıb, "müxtəlif arxivlərdən toplanmış zəngin materiallar həm də dövrün maarifçi ədəbi-ictimai mühitinin də gedişatını və mənzərəsini canlandırmağa imkan verib".

İsa Həbibbəyli "Molla Nəsrəddin" jurnalı haqqında dəyərli fikirlər söyləyib, onu mürtəq-qı tarixi hadisə kimi qiymətləndirib: "Zamanın meydana çıxardığı yeni ədəbi-ictimai mühit tək-cə adicikilən jurnalın deyil, Azərbaycan ədəbiyyatında yeni tipli ədəbi məktəbin — "Molla Nəsrəddin" məktəbinin yetişib formalaşmasını şərtləndirmişdir". Tarixən elmi fikirdə "Molla Nəsrəddin" və "Füyuzat" dərgiləri üz-üzə qoyulub. "İsa Həbibbəyli bu problemə ilk dəfə ədəbi-tarixi proselərlə reallıqları müstəvisində yanaşmış, hər iki cərəyanın (romantizm və tənqidi realizm — Ə.Ə.) milli oyanış və tərəqqi, ədəbiyyat və mətbuatın inkişafı üçün əhəmiyyətini göstərmiş, ilk dəfə molla-nəsrəddinçilik hərəkatı ilə füyuzatçılığın ortaq cəhətlərini elmi-nəzəri əsaslarla sistemli araşdırmaya cəlb edib".

Akademik dövlət müstəqilliyi şəraitində Cəlil Məmmədquluzadə külliyyatının 4 cildliyi nəşrə hazırlayıb, onlara izah və şərhlər yazıb, ilk dəfə ora özünü tapıb üzə çıxardığı "Ə.Ə.", "Lənət", "Oyunbazlar" pyeslərini, 16 satirik şeirini, 35 məqaləsini, 170 felyetonunu daxil edib, yazıcının 50, başqalarının 44 məktubunu, elmi-ədəbi və publisistik sənədləri ərəb dilində çap etdirib. İsa Həbibbəyli eyni zamanda "Məhəmməd ağa Şahxatli. Seçilmiş əsərləri" (2006) kitabını yeni araşdırma və sənədlərlə birlikdə oxuculara çatdırıb, tanınmış maarifçinin Azərbaycan, Fransa, Rusiya və Türkiyədə çap olunmuş məqalələrini, əlifba layihəsini, məktublarını, tərcümeyi-hal sənədlərini və nadir fotoşəkillərini üzə çıxarıb, ilk dəfə "Seçilmiş əsərlər"ə daxil edib.

Alim-maarifçi və şair Məhəmməd Tağı Sidqinin "Əsərləri"nin 2004-cü il nəşrinə onun dərslərini, maarifçi şeirlərini, elmi əsərlərini və məktublarını daxil edib. Eynəli bəy Sultanovun maarifçi-realist olduğunu da İsa Həbibbəyli irəli sürüb, publisistik əsərlərini ilk dəfə 2016-cı ildə Azərbaycan və rus dillərində kitab halında nəşr etdirib. Məmməd Səid Ordubadi haqqında "Böyük ədəbiyyat nəhəngi" monoqrafiyasını yazıb, "Həyatım və mühitim" kitabına ədəbin "iki coğuluq Avropa səyahəti" əsərini, "Qəflət", "Vətən və hürriyyət" kitabındakı şeirlərini daxil edərək ədəbi dövriyyəyə gətirib.

On söz müəllifləri İsa Həbibbəylinin Nizami Gəncəvi, İmadəddin Nəsimi, Məhəmməd Füz

zuli, Mirzə Fətəli Axundzadə, Hüseyn Cavid, Əli bəy Hüseynzadə, Məhəmməd Əsəd bəy və başqaları haqqında elmi-nəzəri və ədəbi-estetik fikirlərini professional ədəbiyyatşünaslığın nailiyyəti kimi dəyərləndirib.

Müəlliflər İsa Həbibbəylinin müasir ədəbiyyat sahəsində tədqiqatlarına da önəm verib, onun Məhəmmədüseyn Şəhriyar, Mirzə İbrahimov, Səməd Vurğun, Rəsul Rza, Mirzə Cəlil, Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz, Anar, Elçin və başqaları haqqında yazılarının universal dəyərlərini göstərilib.

XX əsrin 60-70-ci illərinin araşdırılması da İsa Həbibbəylinin tədqiqatlarında mühüm yer tutur. O, "kiçik adamların", dərin mənəvi münasibətlərini ədəbiyyata gətirib, — ümumən insanın amilini vaxtında duymuş və bu müxtəliflikdə ayrı-ayrı sənətkarların yerini, səviyyəsini göstərmiş, bütövlükdə, dövrün ədəbi prosesi, onun reallıqlarının təqdimi əhəmiyyətli olub.

Alimin tədqiqatçılıq üsulu fakt, sənəd, real proseslər, arxiv və ədəbi mətn əsasında elmi-nəzəri ümumiləşdirmələrin vüsəti ilə müəyyən olunub, o, həm ciddi ədəbiyyat tarixçisi, həm də nəzəriyyəçisi kimi qəbul edilmiş.

Ədəbiyyatşünas-alim Səməd Vurğun, Şəhriyar, Məmməd Araz, Nəriman Həsənzadə, Anar, Elçin, Yusif Səmədoğlu, Fikrət Qoca, Zəlimxan Yaqub, Sabir Rüstəmxanlı, Kamal Abdulla, Vaqif Səmədoğlu, Yunus Oğuz haqqında yazanda da onların hər birini öz başlanğıcında, fəqət yuxarıda göstərilən meyarlarla təqdim edib, — fərdi üstünlükləri özəllikləri üzrə müəyyənləşdirib.

İsa Həbibbəylinin ədəbiyyatşünaslığı görüşlərində Firiudun bəy Köçərli ədəbi-tarixi, Mehdi Hüseyn ədəbi-publisistik, Məmməd Arif Dadaşzadə elmi-sosioloji, Asif Əfəndiyev ədəbi-fəlsəfi, Məmməd Cəfər Cəfərov elmi-nəzəri üslubu yaradan görkəmli alim kimi qiymətləndirilib, "Yaşar Qarayev analitik-obrazlı tənqiddir, fəqət yuxarıda göstərilən meyarlarla təqdim edib, — fərdi üstünlükləri özəllikləri üzrə müəyyənləşdirib".

Akademik İsa Həbibbəyli elmi-nəzəri fəaliyyətə "XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan romantik lirika" ilə başladı, sonralar həmişə ədəbiyyat nəzəriyyəsi məsələləri ilə məşğul olub. Onun müxtəlif illərdə yazdığı "Böyük ədəbiyyatşünaslıq uğrunda", "Ədəbiyyatın tərihi", "Ədəbiyyatşünaslığın elminin şöbələrinə yenidən baxış", "Satira ədəbi növü kimi", "Sonet janrı", "Azərbaycan şeirində himn və marş", "Kiçik hekayə janrı" — novella", "Dialog haqqında monoloq", "Ədəbi əlaqələrdən — müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq" adlı elmi-nəzəri məqalələri alim ədəbiyyat nəzəriyyəçisi kimi özünəməxsus görüşlərinin göstəriciləridir. Alimin "Ədəbiyyat nəzəriyyəsi" (1985) adlı dərs vəsaitindən uzun illərdir alim məktəblərimizdə istifadə olunur, "Romantik lirikanın imkanları" (1984) monoqrafiyası XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan romantik şeirinin poetikasını, sənətkarlıq xüsusiyyətlərini tədqiqatçı baxımından faydalı elmi-nəzəri mənbədir. İsa Həbibbəyli ədəbiyyatın növ və janrlara bölünməsinin yeni təsnifatını hazırlayıb, buraya ilk dəfə ədəbi növ kimi satiranı da daxil edib və janrlarını göstərmiş.

Görkəmli alim mövcud ədəbi-nəzəri təcrübə əsasında Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin yeni dövrləşdirmə konsepsiyasını hazırlayıb. "Onun

"Azərbaycan ədəbiyyatı: dövrləşdirmə konsepsiyası və inkişaf mərhələləri" adlı monoqrafiyası bu istiqamətdə yazılmış ciddi nəzəri tədqiqat əsəridir".

Universallıq İsa Həbibbəylinin elmi fəaliyyətinin seçiyəvi xüsusiyyətidir. Cəmiyyətşünas-alimin tarix, folklorşünaslıq, ədəbi əlaqələr, mühacirət ədəbiyyatı, sənətşünaslıq və teatr tarixi və dilçilik sahəsində axtarışları da kifayət qədər uğurludur. Onun Dünya tufanı, Nuh peyğəmbər və Naxçıvan haqqında tədqiqatçı sivilizasiyaların tarixinə baxış baxımından əhəmiyyətli elmi mənbələrdir. "Duzdağ mozaikası" (2017) fədaqar alimin ilkin insan məskunlaşması və erkən şəhər mədəniyyətinə dair maraqlı elmi əsərlərindəndir.

Akademik İsa Həbibbəyli yüksək təşkilatçılıq bacarığı və mənəvi-əxlaqi keyfiyyətləri ilə seçilən görkəmli alimdir. O, Naxçıvan Dövlət Universitetinin elmi işlər üzrə prorektoru (1991-1996), Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru (1996-2013) olanda elmi-tədqiqat işləri və mədəni-kültüvi tədbirlər sahəsində böyük uğurlar qazanmış. Müəllifi olduğu "Müasir mərhələdə alim məktəbin idarə olunması və beynəlxalq əlaqələrin təşkili" layihəsi ilə universitetdən Avropa-yə pəncərə açılıb, Avropa Şurasının Tempus proqramı tərəfindən qəbul olunub.

İsa Həbibbəyli elm xadimi kimi Türkiyə, Rusiya, ÇXR, Fransa, Almaniya, Bolqarıstan, Polşa, Macarıstan, Pakistan, Cənubi Koreya, İran, MƏR, Qazaxıstan, Türkmənistan, Özbəkistan, Gürcüstan, Qırğızıstan və başqa ölkələrin elmi auditoriyalarında ölkəmizi layiqincə təmsil edib. O, Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının, Türkiyə Atatürk Dil, Tarix və Kültür Yüksək Qurumunun üzvüdür. Əsərləri Azərbaycan, türk, ingilis, rus, fransız, ərəb, urdu, polyak, macar, gürcü, litva dillərində çap olunub. O, Respublika Dövlət Mükafatları Komissiyasının və bir çox başqa mətbuat orqanları redaksiya heyətinin üzvüdür.

2013-cü ildən AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru vəzifələrini layiqincə yerinə yetirən akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycanlıq konsepsiyası layihəsi və milli ədəbiyyat tarixinin dövrləşdirilməsi konsepsiyasının müəllifidir. Təşkilatçı rəhbərlik təşəbbüsü ilə institutda "Nizamişünaslıq", "Azərbaycan mühacirət mətbuatı", "Ədəbi tənqid", "Mətbuat tarixi və publisistika", "Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri", "Azərbaycan-Türkmənistan-Özbəkistan ədəbi əlaqələri" şöbələri, "Füzulışünaslıq" sektoru, "Ədəbi cərəyanlar" sektoru, "Beynəlxalq əlaqələr", "Nəşriyyat və proqnozlaşdırma", "Təhsil şöbəsi" adlı köməkçi qurumlar yaradılıb. Onun baş redaktor kimi ciddi səyləri ilə institutda "Ədəbiyyat məcmuəsi", "Poetika.izm" və "Ədəbi əlaqələr" jurnalları fəaliyyət göstərib.

Milli Elmlər Akademiyasında və Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda bir sıra beynəlxalq elmi konfransların keçirilməsində və xarici ölkələrin elmi qurumları ilə geniş əlaqələrin yaradılmasında akademik İsa Həbibbəylinin böyük xidmətləri vardır. Onun təşəbbüsü ilə 2014-cü ildən Respublikada və beynəlxalq səviyyədə "Fizika və lirika: dünya təcrübəsi və ölkə reallıqları" mövzusunda simpoziumlar keçirilib.

İctimai-siyasi xadim İsa Həbibbəyli 1998-2005-ci illərdə Naxçıvan Respublikası Ali Məclisinin deputatı, "İnsan hüquqları və beynəlxalq əlaqələr" komissiyasının sədri olub. 2005, 2010, 2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə deputat seçilib. Hazırda parlamentin Elm və Təhsil Komitəsinin sədridir. Onun rəhbərliyi ilə "Elm haqqında" (2015), "Məktəbəqədər təhsil haqqında" (2016), "Peşə təhsili haqqında" (2017) qanunlar qəbul edilmiş. İsa Həbibbəyli Əməkdar elm xadimidir, "Şərəf" və "Şöhrət" ordenləri, fəxri fərmanlar və diplomlara layiq görülüb.

Bibliografiyada akademik İsa Həbibbəylinin həyatı, elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyətinin ehtatlı tarixləri göstərilmiş, ədəbiyyatşünas-alim qiymətli fikirlərindən seçmələr verilib.

Akademiklərdən Məmməd Cəfər Cəfərov, Mahmud Kərimov, Nizami Cəfərov, Muxtar İmanov, İsmayıl Hacıyev, müxir üzvlərdən Yaşar Qarayev, Abbas Zamanov, Əziz Mirhəmədov, professorlardan Yavuz Axundlu, Yavuz Akpınar, Yusif Seyidov, Kamran Məmmədov, Xeyrulla Məmmədov, Qəzənfər Paşayev, fransız Mışel Bozdemir, türkiyəli professorlar İrfan Ünver Nasrattinoğlu, İrfan Murat Yıldırım, Ra-

mazan Qorxmaz, ABŞ-dən professor Harri Lepinski, eləcə də Məhərrəm Qasımlı, Məmməd Əliyev, xalq yazıçılarından Elçin və Anar, alman yazıçısı Rudolf İvanov, xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı, yazıçı-publisistik Elmira Axundova, Rəşad Məcid, şair Rüstəm Behrudi, Almaniya Orxan Aras, İqdir Universitetindən Turqut Ocal, "Azərbaycan" qəzetinin şöbə redaktoru İxtiyar Hüseynli və başqalarının fikirlərindən seçmələr "Görkəmli şəxsiyyətlər İsa Həbibbəyli haqqında" bölməsində verilib.

Bibliografiya 4 hissədən ibarətdir. Birinci hissədə "Akademik İsa Həbibbəylinin əsərləri" göstərilmiş ki, bu da türk, alman, ərəb, fransız, ingilis, urdu, rus dillərində Türkiyə, İran, Ukrayna və Misir ölkələrində nəşr olunmuş kitabları, tərtibçi-müəllif olduğu kitablar, kitablarda və dövrü mətbuatda nəşr edilmiş şeirlər, kitablara və toplulara daxil edilmiş məqalələr, elmi toplularda, qəzetlərdə dərc olunmuş məqalələr və müsahibələr xronoloji ardıcılıqla qeyd edilmiş. Həmin onun gürcü, qaxaz, latış, macar, ərəb, özbək, polyak, moldov, türkmen, alman, bolqar, Çin, ingilis, fransız dillərində Almaniya, Belçika, Bolqarıstan, Fransa, Gürcüstan, İran, Koreya, Qazaxıstan, Litva, Macarıstan, Misir, Özbəkistan, Pakistan, Polşa, Rumiya, Rusiya, Türkiyə, Türkmənistan və Ukrayna ölkələrində nəşr olunmuş məqalələri ayrıca bölmədə əlavə edilmiş. Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı nəşrlər, elmi məsləhətçisi və rəyçisi olduğu nəşrlər, layihə müəllifi və rəhbəri olduğu nəşrlər, tərcümələr, habelə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin iclas və sessiyasında etdiyi bəzi çıxışları da "Bibliografiya"da özünə yer alıb.

Bibliografiyanın ikinci hissəsi alimin elmi məsləhətçisi, elmi rəhbəri və opponent olduğu elmi işlərlə (fəlsəfə doktorluğu və elmlər doktorluğu), elmi məsləhətçisi olduğu doktorluq dissertasiyaları, elmi rəhbərliyi ilə hazırlanan fəlsəfə doktoru dissertasiyaları, opponent olduğu dissertasiya işləri ilə bağlıdır.

Üçüncü hissə akademik İsa Həbibbəylinin zəngin həyat və yaradıcılığı, elmi-ictimai fəaliyyəti haqqındadır. Buraya haqqında yazılmış kitablar, kitablara və elmi toplulara daxil edilmiş məqalələr, qəzetlərdə dərc olunmuş məqalələr, türk dilində Türkiyədə, rus dilində həm də Rusiyada, ingilis dilində, Çin dilində Pekində çıxmış yazılar daxildir.

Bibliografiyada 2 əlavə hissə də verilib ki, bunlardan biri akademik İsa Həbibbəylinin nəsil şəcərəsi, ikincisi isə alimin müxtəlif rəssamlar tərəfindən çəkilmiş təsviri sənətdəki obrazı ilə bağlıdır. İsa Həbibbəylinin bizim eramın əvvəllərindən etibarən Naxçıvan torpağı ilə bağlı nəsil şəcərəsi haqqındakı tarixi məlumatlar ciddi elmi-tədqiqat əsəri təsiri başgəlməlidir.

Bibliografiyanın IV hissəsi köməkçi göstəriciləri əhatə edib ki, buraya alimin ölkəmizdə və dünyanın müxtəlif ölkələrində çap olunmuş elmi əsərlərinin əlifba göstəricisi aiddir. Xarici ölkələrdə nəşr olunmuş məqalələrinin əlifba göstəricisi türk, rus, ingilis, alman, fransız, fars, qaxaz dillərində olan məqalələri əhatə edir. Bibliografiyada İsa Həbibbəyli haqqında yazan müəlliflər, redaktorlar, rəyçilər və tərcüməçilərin də əlifba göstəriciləri verilib.

Ümumən, Azərbaycan, rus və ingilis dillərində hazırlanmış 614 səhifəlik bibliografiya — məlumat kitabında alimin həyatı və elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə əlaqədar 3293 mənbə göstərilmiş.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Elm və Təhsil Komitəsinin sədri, millət vəkili, ictimai-siyasi xadim, AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Əkbər oğlu Həbibbəyliyə həsr olunmuş bu bibliografiyanın nəşri görkəmli elm xadiminin həyatı və fəaliyyətinə işıq salmaqla bərabər, Azərbaycan elmi-ictimai fikrinin inkişaf yollarını da obyektiv əks etdirir. "Bibliografiya" ədəbiyyatşünaslığın elminin tarixini və müasir problemlərini, ədəbi-tarixi şəxsiyyətləri öyrənmək istəyənlər, müəllimlər və tələbələr üçün əhəmiyyətli mənbədir. "Akademik İsa Həbibbəyli" bibliografiyasını görkəmli alimin qarşından gələn 70 illik yubileyinə ilk layiqli töhfə hesab edirik.

ƏLİZADƏ ƏSGƏRLİ,
AMEA Nizami Gəncəvi adına
Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru müavini,
filologiya üzrə elmlər doktoru, professor.

Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə gənclər üçün yay məktəbinin açılışı olub

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının (BMT İP) birgə icra etdiyi "Qlobal siyasi müzakirələrdə gənclərin fəal iştirakını dəstəkləmək üçün yeni əsasların yaradılması" layihəsi çərçivəsində sentyabrın 4-də Binəqədi Gənclər Evinə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə yay məktəbinin açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sentyabrın 6-dək davam edəcək yay məktəbinin açılış mərasimində çıxış edən gənclər və idman nazirinin müavini İntiqam Babayev Azərbaycan gəncliyinin inkişafında BMT İP-nin rolunu vurğulayıb. O, bu ilin may ayında etibarən daha iki il müddətinə davam etdirilməsinə qərar verilib. "Qlobal siyasi müzakirələrdə gənclərin fəal iştirakını dəstəkləmək üçün yeni əsasların yaradılması" layihəsinin əsas istiqamətlərindən Azərbaycan gəncliyinin inkişaf imkanlarının genişləndirilməsi üçün zəruri sahələri əhatə etdiyini diqqətə çatdırıb. Eyni zamanda, layihə çərçivəsində seçiləcək və keçyiləcək gənclərdə elmi verilmiş 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi üzrə "Gələcək səfirləri" təşəbbüsünün əhəmiyyətindən bəhs edən İ. Babayev bu təşəbbüsün Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üçün gənclərin yaxından iştirakının təmini yönündə ən nümunəvi addımlardan olduğunu bildirdi.

Yay məktəbinin açılış mərasimində iştirak edən BMT İP-nin Azərbaycan ofisinin rəzident nümayəndəsinin müavini Ales-

sandro Frakassetti təmsil etdiyi qurum ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin bu günə qədər icra etdiyi layihələr nəticəsində əldə olunan uğurlardan söz açıb. A.Frakassetti BMT İP-nin ölkə gənclərinin qlobal çağırışlara dayanıqlılığın möhkəmləndirilməsi və milli inkişaf gündəliyində yer alan məsələlərin reallaşdırılmasında onların bacarıqlarından səmərəli istifadə istiqamətində dövlət gənclər siyasətini yaxından dəstəklədiyini qeyd

edib. Qeyd edək ki, üç günlük yay məktəbinin birinci günündə Azərbaycanın BMT Modeli şəbəkəsinin və müxtəlif gənclər təşkilatlarının fəal nümayəndələrindən ibarət iştirakçı heyət layihə rəhbəri Məzahir Əfəndiyev tərəfindən keçiriləcək Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri haqqında təlimdə iştirak edəcəklər. Gənclər Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri və onların xüsusi hədəfləri, bu

məqsədlərə nail olmaq istiqamətində gənclərin rolu, habelə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin lokallaşdırılaraq milli miqyasda onların reallaşdırılması mövzularında maarifləndiriləcəklər. Gənclər təlimdə öyrəndikləri bilikləri yay məktəbinin növbəti iki günündə baş tutacaq "Milli miqyasda Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaq üzrə azərbaycanlı gənclərin rolu" üzrə yekun sənədin hazırlanmasında və Dayanıqlı İnkişaf üzrə Yüksək Səviyyəli Siyasi Forumun simulyasiyasına həsr olunmuş sessiyalarda tətbiq etmək imkanı qazanacaqlar.

Eyni zamanda, yay məktəbinin ikinci günündə Azərbaycanda könüllülük fəaliyyətinin genişləndirilməsi və beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması istiqamətində BMT Könüllülük Proqramı və onlayn könüllülük prinsipləri haqqında təqdimat keçiriləcək.

Qeyd edək ki, qlobal məqsədlər kimi də tanınan Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri 2015-ci ilin sentyabrında BMT Baş Assambleyası tərəfindən qəbul olunub. Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin ölkəmizdə reallaşdırılması istiqamətində dövlət orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin icrasının səmərəli əlaqələndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2016-cı il 6 oktyabr tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası yaradılıb.

Cümhuriyyət dövründə mədəniyyət

(əvvəlki 2 və 4 sentyabr tarixli saylarımızda)

Yusif Vəzir Çəmənzəminlinin dediyi kimi, əhli-qələmə gerek olan "Dil azadlığı, qələmə azadlığı" nəsih olmuşdu. Ölkədə müstəqil dövlətçilik ənənələrinin dirçəlməsi və xalqın təfəkküründə baş verən oyanış şəraitində "ədəbiyyatın millətin qəlbinə milliyət və istiqlal toxumu saçan bir əməl olduğunu, yüksək qiymətləndirən Məhəmməd Əmin Rəsulzadə 1919-cu ilde "Azərbaycan" qəzetində təcrübəli və genc yazıçılara müraciətə yazırdı:

"Ey millətin lisanül-qeybi olan şairlər, ədiblər! Millətin əməllərini, ülvi niyyət və məqsədlərini oxşayın, kəndisinə millət sevgisi, vətən məhəbbəti, hüriyyət eşqi tələqin ediniz".

Əlibəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu kimi açıqfikirli ziyalıların irəli sürdüğü "Türkləşmə, islamlaşma və müasirləşmə" ideyasının azərbaycançılıq təlimi ilə qovuşması ədəbi hərəkatı tam müstəqillik ideyası uğrunda mübarizəyə yönəldir. Bu da ədəbi mühitdə böyük canlanmaya səbəb olurdu.

Təcrübəli sənətkar əhli-qələmlər - Məhəmməd Hadi, Abdulla Şaiq, Cəfər Cabbarlı, Əhməd Cavad, Əlabbas Müznib istiqlal dövrü ədəbiyyatının geniş vüsət tapmış poetik janrında günün tələbi ilə ahəngdar səsləşən əsərlərlə çıxış edirdilər.

Məhəmməd Hadi "Şühədayi-hüriyyətimizin ərhəhinə ithaf", "Əsgərlərimizə, könüllülərimizə", "Məfkureyi-aliyyətimizə" ("Azərbaycan dövləti-növsəzadımıza"), "Baharın ilhamları və ictimai rəmzləri" və digər şeirlərində Xalq Cümhuriyyətinin qurulmasını alqışlayır, yurddaşlarını istiqlalın qorunmasına çağırır, milli intibah ovqatını tərənnüm edirdi.

İstiqlal amalları, milli birlik, vətən sevgisi motivləri Abdulla Şaiqin "Arazdan Turana", "Yeni ay doğarkən", "Türk ədəmi-mərkəziyyət firqəsi" şeirlərində tərənnüm olunurdu.

Gənc şair Cəfər Cabbarlı vətən, vətən atributlarına vurğunluqla fəlsəfi-rəmzi tarixi mənasını açmaqla "Sevdiyim", "Sevimli ölkəm", "Salam" və sair şeirlərində olduğu kimi türkçülük, turançılıq ideyalarını təbliğ edirdi:

Bu göy boya göy moğoldan qalmış bir türk nişanı,

Bir türk oğlu olmalı.

Yaşıl boya islamlığın sarsılmayan inamı, ürkələrə dolmalı.

Al boya da azadlığın, təməddünün gümanı, Mədəniyyət bulmalı.

Səkkiz güşə bu ulduz da səkkiz hərflə "Od yurdu".

Əsərlərin gecesindən fürsət bulmuş quş kimi Səhərlərə çıxmışdır.

Bu hildə türk biligsi, düzgün sevgi nişanı, Yurdumuzu qummuşdur.

"Bu dövr poeziyasında "Cümhuriyyət şairi Əhməd Cavadın səsi daha qüvətlidir. Əhməd Cavadın həyat və yaradıcılığının ən parlaq və ən məhsuldar dövrü XX əsrin əvvəllərinə... Azərbaycan Cümhuriyyəti bərqərar olduğu vaxta təsadüf edir". ("Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti" (2 cild) I c., Bakı, "Şərq-Qərb", 2014, səh. 81).

Əhməd Cavad gənclik illərindən ömrünün vətənini və xalqın azadlığı uğrunda mübarizə işinə həsr etmişdir. O, 1914-cü ildə 22 yaşında İvan həmyaşadı Abdulla Şaiqlə Qafqaz könüllüləri arasında Türkiyə ordusu tərkibində əldə silah işğalçı rus-erməni hərbi qüvvələrinə qarşı vuruşmuşdur.

1914-1915-ci illərdə rus qoşunları işğal etdiyi Qars və Ərdəhanda erməni silahlı qüvvələri dövlətlərinin türk kəndlərini talayib, əhəlinin qətləmini təşkil etməsi, vilayətləri qarabazara çevirməsi nəticəsində yüz minlərlə qaçqınlar, yetim səhihsiz uşaqlar evsiz-əksizsiz, səfil, aclıq məruz qalmışdı. 1915-ci ildə Qars vilayətində Əhməd Cavad "Azərbaycan xeyriyyə cəmiyyəti"ndə türk qaçqınlılarına "qardaşlıq yardımı" missiyasını yerinə yetirirdi. 1915-ci ildə Qars vilayətində Əhməd Cavad "Nə gördümsə" şeirində ürək ağrısı ilə yazırdı:

Gədim gördüm dost elində

Nə bir səs var, nə bir layla.

Sordum qərib minarədən:

"Axşam olmuş, azan hanı?"

Bayquş qonmuş mənbərlərə

Deyən hanı? Duyan hanı?"

Yaxın dost olduğu Nuru Paşanın ordusunda Bakının azad edilməsi uğrunda döyüşlərdə Əhməd Cavad fədakarlıqla döyüşmüşdür.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mədəni-maarif quruculuğunda, Bakı Dövlət Darülfünunun yaradılmasında fəal çalışmış, ali məktəblər üçün ilk "Türk dilinin sərfi və nəhvi" (1919) dərsliyini yazmışdır.

Əhməd Cavad Cümhuriyyətin mücahid şairi idi. Onun vətəne, xalqa məhəbbətli dolu ürəyi Cümhuriyyət ələmində baş verən ictimai-siyasi hadisələrin nəbzi ilə birgə döyünürdü.

Milli oyanış, xalq hərəkatı, türk birliyi, adət-ənənələr, tarixi yaddaşa qayıdış kimi dəyərlər onun şeirlərində toxunduğu əsas mövzular idi. Onun "Elin bayrağı", "Yol ver türkün bayrağına", "Azərbaycan marşı", "Marş" şeirlərində Xalq Cümhuriyyətinin dövlət rəmzi ücrəngli bayraq tərənnümü olunurdu. "İngilis", "Gəlmə", "Ey əsgər" şeirlərində isə düşməne nifrət, xilaskar türk ordusuna məhəbbət tələqin edirdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin "Himni" Əhməd Cavadın və Üzeyir Hacıbəylinin birgə yaradıcılığının yadigarıdır.

Əhməd Cavadın "Qoşmalar" (1916), "Dalğa" (1919) topluslarında onun Azərbaycan milli istiqlalını, xalqın azadlıq uğrunda inadlı mübarizəsi-

ni, türkçülük və azərbaycançılıq məfkürəsini təbliğ edən, öz orijinallığı, bədii emosional təsir gücü ilə oxucularda böyük ruh yüksəkliyi oyanan siyasi lirik şeirləri toplanmışdır.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Əhməd Cavadın ictimai-siyasi fəaliyyətini, zəngin poetik yaradıcılığını yüksək qiymətləndirirdi. "Belə ki, M.Ə.Rəsulzadə hətta Azərbaycandan getdikdən sonrakı illərdə yazdığı bir çox məqalə və kitablarında Əhməd Cavadın yaradıcılığına döndənmə müraciət etmiş, şeirlərini təhlil edərək, onların "çağdaş ədəbiyyat" tariximizdə yüksək yer və mövqə tutduğunu göstərmişdir (Orada, səh. 329).

Əhməd Cavad 1920-ci il aprelin 6-da "Ağlıyırım, güllürəm", "Gəlmə" şeirlərində öncədən azadlığı, istiqlalı təhdid edən "şimal yelina", "dağları bürüyən dumana" — təhlükəyə qarşı xalqı "ölüm-dirim" mübarizəsinə hazırlamağa çağırırdı.

Əhməd Cavad ömrünün axırındakı idealına sədaqətlə xidmət etdi. 1920-1937-ci illərdə yazdığı "Göy göl" (1925), "Səsli qız" (1928) və bir sıra rəmzi xarakterli poetik əsərlərinə görə, döndə-döndə həbs edilən, incidilən şair əqədindən dönmədi. 1924-cü ildə həbsxanada yazdığı "Ay ellər" şeirində şair yaz mövsümü yurduna xəzan düşdüyünü, gül-çiçəyin tez solduğunu, elləri bağlı olduğu üçün bu dərdini yazsa bilmədiyindən ellərə üz tutub fəryad qoparırdı.

Əhməd Cavad öz idealları, əməlləri ilə bu gün də yaşayır. Cümhuriyyətin 100 illik yubileyində hər yerdə xatirəsi ehtiramla yad edilir.

Cümhuriyyətin insanlara bəxş etdiyi azadlıq və istiqlaliyyət bütün ictimai sahələrdə olduğu kimi, ədəbi mühitdə də canlanma, oyanış yaratmışdı. Milli dövlət qayğısı ilə 1919-cu il avqustun 26-da ədəbi qüvvələrin "yaşıl qələm" ədəbi birliyi təşkil olundu. Beləliklə, günün tələbinə uyğun olan çəvik janrlarda - poeziya və publisistika janrında əsərlər intişar tapdı, formalaşdı, milli istiqlal ideallarının qalib gəldiyi dövrün - Cümhuriyyət dövrünün tribunasını çevirdi. Cümhuriyyət dövrü yaranan poeziya və publisistika milli istiqlal ideallarının qorunub saxlanması uğrunda mübarizədə böyük səfərbəredici təsir göstərdi.

Əliabbas Müznib, Balaqardaş Mürsid, Davud, Ümmügülüm, Əli Şövqi, Ümid Gencali, Əli Yusif kimi istedadlı gənclər istiqlal poeziyasını orijinal əsərləri ilə zənginləşdirdilər.

Milli istiqlalın qorunmasına çağırış ruhu Ə.Müznibin "Azərbaycan", B.Mürşidin "Əsgər" silsilə şeirləri, Davudun "Əsgər şərqişi", "Azərbaycan ordusuna", "Bir əsgərin dilindən", Ümmügülümün "Əsgər anasına", "Bir mayıs günündə", Ə.Şövqinin "Azərbaycana", Ü.Gencalinin "Azərbaycan vətən şərqişi", Ə.Yusifin "Bayraq", "Azərbaycanlıya" şeirlərində güclü idi (Orada, səh. 83).

Gənc istedadlı şair Əli Yusif şeirlərinin birində yazırdı:

Ey vətəndaş, bu gün sənin taleyinə

Bir əbədi sönməyəcək ulduz doğur.

...Bundan sonra Azərbaycan ölkəsində

Azadlığın, istiqlalın kölgəsində

Sənin dəxi bir müqəddəs vətənin var,

Bayrağın var, bulduklardan uca qalxar!

Cümhuriyyət dövrü ədəbi hərəkatın bütün sahələrində dirçəliş yaranmışdı.

"Azərbaycan", "Açıq söz", "Müsavət", "Bəsirət", "İstiqlal" və digər qəzetlərdə, həmçinin "Ovraqi-nəfəsə", "Qurtuluş" jurnal səhifələrində azərbaycançılıq məfkürəsi ilə süslənən, dövrün tələbinə tam cavab verən, müasir ədəbi-bədi, elmi-publisistik əsərlərdə ölkənin qaynar ictimai həyatında baş verən siyasi hadisələrə operativ münasibət bildirilirdi.

Quruculuq illərində intibahın keşiyində duran, öz prinsipial mövqeyi ilə seçilən gənc publisistlər xalqın özünüdərk prosesini, birliyin, mübarizənin gücləndirməyə çalışır, əhalini ayıq, mətin olmağa, qazanılan nailiyyəti qorumağa çağırırdılar.

Məlum olduğu kimi, Cümhuriyyətin fəaliyyəti dövründə düşməni qüvvələrin təxribatı, soyqırımı və hücumu təhlükəsinə məruz qalmışdı. Bu gərgin şəraitdə publisistika Cümhuriyyət mətbuatının ən kəsərli ideoloji mübarizə silahına çevrilmişdi. Milli mətbuat səhifələrində dərc olunan publisistik yazılarda milli müstəqilliyin qorunub saxlanması, milli ordunun yaranması, ölkədə demokratik parlament seçkiləri və islahatların keçirilməsi, bolşevik və Denikin təhlükəsinin dəf edilməsi, Qarabağda erməni millətçilərinin törətdiyi müharibə yağanının söndürülməsi, ölkədə daxildəki tərifiqçilik, Bakı nefti uğrunda xarici imperialistlərin didişməsi və s. məsələlərə toxunulurdu.

1918-1919-cu illərdə milli publisistika ideyalarını həyata gətirən yeni keyfiyyətlər kəsb etmişdi: dolğun, məzmunlu, kəsərli idi.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin "Azərbaycan paytaxtı", Üzeyir Hacıbəylinin "İstiqlal və istiqlal ümidi", "Qara təhlükə", "Səddi-İsgəndər", Yusif Vəzir Çəmənzəminlinin "Türk millətinə xitab", "Ermənilər və biz" tarixi-publisistik yazılan milli publisistikanın ən dəyərli nümunələri idi.

Görkəmli alimlər, eləcə də C.Hacıbəyli, H.Mirzəcəmalov, F.Ağazadə, Ə.Müznib kimi publisistlər mətbuatda dərc etdirdikləri külli miqdarda operativ, aktual yazılarında ictimai-siyasi məsələlərə vətəndaşlıq mövqeyindən yanaşırdılar. Onların səfərbəredici, mübariz ruhlu, döyüşkən publisistikasında milli həmrəylik, milli çağırış, vətəne, millətə sevgi, tarixi qəhrəmanlıq ənənələri, milli özünüdərk, milli azadlıq amalı və sair mənəvi dəyərlər təbliğ olunurdu.

Cümhuriyyət dövrünün ictimai-siyasi, milli-mənəvi problemlərini sənətə gətirən, yeni quruluşun tələblərinə cavab verən ənənəvi ailə-məişət və tarixi mövzularda yazılan bədii əsərlər də ədəbi hərəkatı canlandırır.

Cəlil Məmmədquluzadə, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Abdulla Şaiq, Ağababa Yusifzadə, Seyid Hüseyn, Yusif Vəzir Çəmənzəminli, Hüseyn Cavid, Cəfər Cabbarlı öz əsərlərində yeni quruluşun problemlərinə nüfuz edir, vətənin, millətin taleyi ilə bağlı ən ümdə problemlərə toxunur, ədəbi mühitə yeni nəfəs gətirirdilər.

Cəlil Məmmədquluzadənin "Kamaçça", "Anamın kitabı", Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin "Şair", Abdulla Şaiqin "Əsrimiz qəhrəmanları", Ağababa Yusifzadənin "Siniq qanad", Seyid Hüseynin "Həzin bir xatirə. İsmailiyyə", İsa Aşurbəylinin "Azərbaycan", Hüseyn Cavidin "İblis", Cəfər Cabbarlının "Ədimə fəthi" və "Trablis müharibəsi" kimi yeni quruluşun, mürəkkəb ictimai-siyasi durumun problemləri ilə səsləşən dəyərli əsərləri milli ədəbiyyatımızda yeni mərhələni səciyyəyləndirir.

Azərbaycanda milli teatr, opera sənəti, təsviri sənət və memarlıq Xalq Cümhuriyyəti dövründə təşəkkül tapmışdır. Belə ki, teatrın ictimai-tərbiyəvi məktəb olması, ictimai fikrə böyük təsir gücünü nəzərə alan hökumət səhər və qəzalarda pərakədə teatr truppasının öz işlərini təşkil etməsinə və canlandırmasına kömək etdi. Eyni zamanda Milli teatrın yaranmasına rəvac verdi.

1918-ci il noyabrın 4-də Milli teatr öz fəaliyyətinə Nəriman Nərimanovun "Nadir şah" tarixi faciəsinin tamaşası ilə başladı (Orada, səh. 90).

Milli teatrın repertuarına Mirzə Fətəli Axundzadə, Nəriman Nərimanov, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Nəcəf bəy Vəzirov, Cəlil Məmmədquluzadə, Hüseyn Cavid, Cəfər Cabbarlı və dünya klassiklərinin dram əsərləri daxil edilmişdi. Mirzəbəla Məmmədzadənin "Bakı uğrunda müharibə", İsa bəy Aşurbəyovun "Azərbaycan", Cəfər Cabbarlının "Bakı müharibəsi", "Ədimə fəthi" kimi milli azadlıq mübarizəsinin əks etdirən vətənpərvərlik ruhlu səhnə əsərləri repertuarda möhkəm yer tutmuşdu.

Azərbaycan teatrının ustaları Hüseyn Ərəblinski, Mirzəgə Əliyev, Sidiq Ruhulla, Mir Seyfəddin Kirmanşanlı, Mustafa Mərdanov, İbrahim İsfahanlı Bakı, Tbilisi, Naxçıvan şəhərlərində və qəzalarda fəaliyyət göstərən teatr truppaları, aktyor və rejissorları ilə sıx əlaqə saxlayır, görüşür, bəzən onların tamaşalarında birgə çıxış edir, beləliklə, teatr sənətinin inkişafına çalışırdılar.

Azərbaycan teatr kollektivi qonşu ölkələrin incəsənət xadimləri ilə yaradılıq əlaqələri saxlayır, qastro səfərlərinə də çıxırdı.

"Hacıbəyli qardaşları" teatr truppası Qafqazın bir sıra şəhərlərində, İranda (Rəşt, Ənzəli şəhərlərində) teatr tamaşaları göstərirdi.

Naxçıvan və Tiflisdəki Azərbaycan teatr kollektivinin Təbriz və İstanbul qastro səfərləri böyük uğurla başa çatırdı. Türkiyə mətbuatı təqdirədiq məqalələrin birində yazırdı: "Qafqazın zəngin səhnələrində tamaşalar verməyə alışmış aktyorlar qətiyyətlə Avropanı yamsılamadan, öz milli xəzinələrindən götürülmüş və bizim ruhumuza tamamilə uyğun olan tamaşalar verir".

Azərbaycanın ilk milli operası Cümhuriyyət dövrü yarandı. Milli musiqi tarixində - 1908-ci il yanvarın 12-də Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operası da teatr səhnəsində tamaşaya qoyulmuşdu. Musiqili komediya janrının da yaradıcısı Üzeyir Hacıbəyli olmuşdur. O, 1919-cu ildə "Azərbaycan" adlı xoreoqrafik əsərlərini bəstələmişdir ki, bu da professional milli baletimizin ilkidir.

Milli musiqi janrının yaradıcılarından biri olan Müslüm Maqoməyevin klassik "Şah İsmayıl" operası da Cümhuriyyət dövründə tamaşaya qoyulmuşdur.

Azərbaycanda musiqi-konsert həyatında da canlanma yaranmışdı. Bakıda vaxtaşırı təşkil olunan "Türk gecələri" konsertləri azərbaycançılıq, milli ruh və türk xalqlarının tarixi varislik ənənələrinin təbliğinə xidmət edirdi. Bu tədbirdə epizodik tamaşaların göstərilməsi, türk, tatar və Azərbaycan xalqlarının etnoqrafiya və məişət sərgilərinin nümayişi də maraq doğururdu.

Cümhuriyyət dövründə cəmiyyətdə inqilabi fəallıq, xoş ovqat, müstəqilliyin oydadığı demokratik meyillər dirçəliş yaratmışdı. Bu şəraitdə xalq xanəndələri, el aşığı öz səsi və sənəti ilə el şənliklərində, bayram məclislərində, toylarda xalqa xidmət edirdilər.

Onların repertuarında "Koroğlu", Səttərxan, Qaçqaz Nəbi xalq mahnıları, tarixi qəhrəmanlıq qürurunun ifadə edən melodiyaqlar başlıca yer tuturdu.

Üzeyir Hacıbəyli xalqın vətənpərvərlik ruhunu, milli qürurunun tərənnümü edən "Azərbaycan marşı"nı (sözleri Əhməd Cavadındır) belə bir vaxtda bəstələmişdi. Mələmdur ki, Üzeyir Hacıbəylinin Cümhuriyyət dövründə bəstələdiyi, milli qürur oyanadan təsirli "Azərbaycan marşı" 1922-ci il mayın 27-də Azərbaycan Dövlət himni kimi qəbul olunmuşdur.

Milli mədəniyyətin şöhrətini mütərəqqi dünya mədəni ələmində bərqərar etmək üçün Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti 1919-cu il sentyabr ayının 1-də yəz nəfər istedadlı, gənc azərbaycanlı balasını Avropanın ali məktəblərinə təhsil almağa yola salmışdı. Onların alacaqları ixtisaslar milli-mədəni quruculuğun bütün sahələrini əhatə edirdi.

Тeymur ƏHMƏDOV,
"Respublika".

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Qazılar Şurası Məhərrəmlik ayı ilə bağlı fətva verib

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) Qazılar Şurası sentyabrın 4-də Məhərrəmlik ayı ilə bağlı fətva verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bununla bağlı keçirilən tədbirdə əvvəlcə "Qurani-Kərim"dən ayələr səsləndirilib.

Tədbirdə çıxış edən QMI-nin sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə bildirib ki, müqəddəs aylardan olan Məhərrəm ayı Həzrət Peyğəmbər (s) buyurduğu kimi, müharibə və münafiqlərin qadağan edildiyi aylardandır. Lakin təəssüflər olsun ki, bu ayın onuncu, yeni Aşura günü İslam tarixinə Həzrət Peyğəmbər (s) əziz nəvəsi İmam Hüseyn əley-hissələmin və Əhli-Beyt (ə) tərəfdarlarının haqq uğrunda şəhadətə yetişdiyi bir gün kimi daxil olub. Müsəlman ümmətinin tarixində kədərli, eyni zamanda, insanlara şərəf və qürur bəxş edən Kərbəla faciəsinin nəssillərin yaddaşında əbədi yaşaması, İmam Hüseynin (ə) həyat və şəhadətinin yad edilməsi bu gün də dindarlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, ölkəmizdə İmam Hüseyn (ə) əzadərliyi, Peyğəmbər nəvəsinin iman, mənəviyyatın səfəliyi uğrunda mübarizəsinin yad edilməsi bədbinlik əhval-ruhiyyəsinin tələqini deyil, Vətən və iman sevgisinin təcəssümü, işğal olunmuş Qarabağ torpaqlarının azad edilməsi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, hırci 1440-cı ilin başlanğıcı - Məhərrəm ayının 1-i miladi təqvimlə 2018-ci il sentyabrın 11-nə, Aşura günü isə sentyabrın 20-nə təsadüf edəcək.

Məhərrəm tarixboyu bütün səmavi dinlər tərəfindən sülh və əmin-amanlıq ayı kimi qəbul edilib, fəqət hicri 61-ci ildən etibarən bu ayın onuncu günü olan Aşura yazıqlara tarixi ədalətsizlik və hüzn günü kimi daxil olub. Aşura hadisəsində Əməvi xəlifəsi Yezidin göstərişi ilə Həzrət Peyğəmbər (s) əziz nəvəsi İmam Hüseyn (ə), o cümlədən Rəsulullahın (s) səhəbələri, Əhli-Beyt və tərəfdarları Kərbəla çölündə şəhid edilmiş, ailələri əsir alınıb.

İmam Hüseynin haqq-ədalət naminə şəhadət böyük mənəviyyət və dirçəliş nümunəsidir. Ölkəmizdə İmam Hüseyn (ə) əzadərliyi bədbinlik əhval-ruhiyyəsinin tələqini deyil, Vətən və iman sevgisinin təcəssümü, işğal olunmuş Qarabağ torpaqlarının azad edilməsi uğrunda mübarizədə dəyənət örneyi olmalıdır.

Ölkəmizdəki dövlət dim-nənasiblərindən danışan QMI sədri deyib ki, Azərbaycan bütün din nümayəndələrinin rahat və təhlükəsiz yaşadıqları bir məkandır və bu model dünya ölkələri üçün örnekdir. Dünaya Azərbaycan sağ-lam düşüncəli insanların çox olduğu üçün ölkəmizdə məzhəb ayrı-seçkililiyi yaratmaq mümkün deyil. Dünaya İslam dininə xələl gətirmək istəyən qüvvələr var. Azərbaycan hər zaman bununla mübarizə aparıb və İslam həmrəyliyini böyük töhfə verib.

Təəssüf ki, bəzi qüvvələr Azərbaycanın daxili işlərinə qarşır, məzhəb ayrı-seçkililiyi, dini ayrı-seçkilik salmaq istəyirlər. Ancaq bu məkrli planlar heç vaxt baş tutmayıb və baş tutmayacaq. Çünki bizim ölkəmiz tolerant ölkədir. Bizdə dindarlar üçün hər cür şərait yaradılıb, bütün dinlərə münasibət eyndir. Bu, Azərbaycanın dövlət rəhbərinin, siyasətədir və bu siyasət öz bəhərsini verir. Müqəddəs Məhərrəm ayında dindarlarımız torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canlarından keçən, o cümlədən Qarabağ, Xocalı şəhidlərinin fədakarlığı münənasini tələq etməli, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın işğaldan azad olunması üçün dualar etməlidirlər.

Şeyxülislam Məhərrəm ayının dini qaydalarına və dövlətin qanunlarına uyğun keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıb, bu bərədə axund və imamlara müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Dini Qurumlarla İş Üzə Dövlət Komitəsinin sədri Məhərrəm Qurbanlı çıxış edərək milli mənəvi dəyərlərimizin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən işlərdən danışıb, Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin normal məcrada inkişaf etdiyini bildirdi. Qeyd edilib ki, Aşura mərasimləri, mövcud qanunvericiliyən əsasən, məscidlərdə, ibadət ocaqlarında və onlara aid ərazilərdə təşkil olunmalı, ictimai əsaslayışə mənə olmamalıdır. Dini mərasimlərə və ayın yalnız QMI-nin rəsmi səkildə təyin etdiyi din xadimləri tərəfindən idarə edilməlidir. Din xadimləri mo-izələrində Həzrət Hüseynin (ə) mübarizəsinin və Kərbəla faciəsinin mahiyyətini düzgün çatdırmalı, şəhidlik fəlsəfəsinin açıqlanması, habelə Vətən təəssübü və milli mənafeələrimizin təbliğinə çalışmalıdır. İbadət məkənlərindən kənar ərazilərdə küt-ləvi yürüşlərə çıxmaq, özünə və ətrafdakılara xəsarət yetirə biləcək ələtləri, başqa öl-kələrin bayraq və digər dövlət rəmzlərini mərasimlərə gətirmək yolverilməzdir.

Əzadərlik mərasimlərində di-nimizin təyin etdiyi əxlaqi meyarlara riayət olunmalıdır. Soyunmaq, zəncir vurmaqla bədənə xəsarət yetirmək və baş yarmaqla qan çıxarmaq İslam qanunlarına ziddir və İmamın, Kərbəla şəhidlərinin xatirəsinə hörmətsizlikdir. Eləcə də, təziyə məclislərində uşaqların iştirakı qeyri-məqbuldur. Allah rızası üçün İmam Hüseynə (ə) məhəbbətini izhar etmək istəyənlər

xalqımız tərəfindən təqdir edilən tibbi ehtiyaclar üçün Kərbəla şəhidlərinin xatirəsinə qan verilməsi aksiyalarının təşkil en münasib əzadərlik nümunəsidir və bu örnək din xadimləri tərəfindən təbliğ edilməlidir. Ümidvarıq ki, dindarlarımız İmam Hüseyn (ə) təziyədarlığı zamanı bu humanist ənənəni davam etdirəcək, din xadimlərimiz moizələrində Kərbəla hadisələri ilə bağlı tarixi həqiqətləri, Kərbəla şəhidliyinin mahiyyətini dəqiqliklə çatdıracaqlar.

Sonra Məhərrəmlik ayı ilə bağlı fətva oxunub. Fətvada deyilir: "Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) Qazılar Şurası beyan edir ki, hicri 1440-cı ilin başlanğıcı - Məhərrəm ayının 1-i miladi təqvimlə 2018-ci il sentyabrın 11-nə, Aşura günü isə sentyabrın 20-nə təsadüf edəcək.

Məhərrəm tarixboyu bütün səmavi dinlər tərəfindən sülh və əmin-amanlıq ayı kimi qəbul edilib, fəqət hicri 61-ci ildən etibarən bu ayın onuncu günü olan Aşura yazıqlara tarixi ədalətsizlik və hüzn günü kimi daxil olub. Aşura hadisəsində Əməvi xəlifəsi Yezidin göstərişi ilə Həzrət Peyğəmbər (s) əziz nəvəsi İmam Hüseyn (ə), o cümlədən Rəsulullahın (s) səhəbələri, Əhli-Beyt və tərəfdarları Kərbəla çölündə şəhid edilmiş, ailələri əsir alınıb.

İmam Hüseynin haqq-ədalət naminə şəhadət böyük mənəviyyət və dirçəliş nümunəsidir. Ölkəmizdə İmam Hüseyn (ə) əzadərliyi bədbinlik əhval-ruhiyyəsinin tələqini deyil, Vətən və iman sevgisinin təcəssümü, işğal olunmuş Qarabağ torpaqlarının azad edilməsi uğrunda mübarizədə dəyənət örneyi olmalıdır.

Ölkəmizdəki dövlət dim-nənasiblərindən danışan QMI sədri deyib ki, Azərbaycan bütün din nümayəndələrinin rahat və təhlükəsiz yaşadıqları bir məkandır və bu model dünya ölkələri üçün örnekdir. Dünaya İslam dininə xələl gətirmək istəyən qüvvələr var. Azərbaycan hər zaman bununla mübarizə aparıb və İslam həmrəyliyini böyük töhfə verib.

Təəssüf ki, bəzi qüvvələr Azərbaycanın daxili işlərinə qarşır, məzhəb ayrı-seçkililiyi, dini ayrı-seçkilik salmaq istəyirlər. Ancaq bu məkrli planlar heç vaxt baş tutmayıb və baş tutmayacaq. Çünki

İnsanlar qayğı ilə əhatə olunur

Respublikamızda qayğıya ehtiyacı olan insanlar daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Məlum olduğu kimi, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə fond tərəfindən kimsəsiz uşaqlara, qocalar evində məskunlaşanlara, fiziki qüsurlu insanlara, ümumiyyətlə, bu qəbildən olan bütün Azərbaycan vətəndaşlarına xüsusilə qayğıkeşlik və həssaslıq nümayiş etdirilir. Qazax rayonunda da son illərdə rayon rəhbərliyi tərəfindən humanizm prinsiplərinə əsasla-

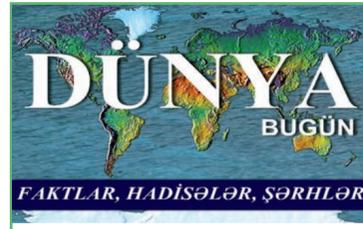
nan, xalq tərəfindən yüksək qiymətləndirilən çoxlu sayda xeyirxah əməllər həyata keçirilir. Bu günlərdə Qazax rayonlararası psixiatriya xəstəxanasının hazırkı durumu ilə maraqlandıq. **Tibb müəssisəsinin baş həkimi Ramiz Mansurov** həmsöhbət oldu. Baş həkim bildirdi ki, 100 çarpayılıq bu tibb ocağı 1962-ci ildən fəaliyyət göstərir. 1979-cu ildən isə qeyd olunan müəssisəyə rəhbərlik edir. Həmin dövr ərzində xəstəxanada, demək olar ki, heç də normal təmir işləri aparılmamışdır. Təxminən 2 ildən artıqdır ki, Qazax rayonuna yeni təyin olunmuş İcra başçısı Rəcəb Babayev rayonun əksər idarə və müəssisələrinə, o cümlədən Qazax rayonlararası psixiatriya xəstəxanasına da baş çəkdi. Rayon rəhbəri xəstəxanadakı dözülməz vəziyyəti gördükdə dərhal təmirle bağlı müvafiq qurumlara ciddi tapşırıqlar

verdi. Elə həmin günün yüngül müəssisədə sürətli təmir işlərinə start verildi. İlk öncə tamamilə yarasız vəziyyətdə olan qazaxxana binası əsaslı təmir olunaraq bütün lazımi avadanlıqlarla təchiz olundu. Xəstəxana mərkəzləşmiş istilik sistemi ilə təmin olundu. Müəssisədə daimi isti və soyuq suyun təminatı həyata keçirildi. Kanalizasiya sistemi tamamilə yeniləndi. Binanın dam örtüyündə lazımi təmir işləri aparıldı. Yeməxanaya yüksək səviyyədə təmir olunaraq yeni avadanlıqlarla təmin edildi. Mətbəx hissəsi nə təzə qab-qacaq desəni və soyuducular gətirildi. Qeyd etmək lazımdır ki, xəstəxana iki növbəli fəaliyyət göstərir. Belə ki, qadın və kişilər yeməxanaya ayrı-ayrılıqda daxil olurlar. Xəstəxananın 1-ci və 2-ci mərtəbəsi tam təmir olunaraq istifadəyə verilməmişdir. Əsas binanın 1-ci və 2-ci mərtəbəsi

arasındakı qəza vəziyyətində olan pilləkən yenilənmişdir. Bundan başqa, tibb müəssisəsinin heyətindəki əvvəlki səlqəsizlik və antisaniitar vəziyyət aradan qaldırılaraq 120 ədəd cürbəcür meyvə ağacları, binanın digər tərəfində isə 110 ədəd müxtəlif növ bəzəkli ağac və gül kolları əkilərək lazımi aqrotexniki qulluq göstərilir. Tibb müəssisəsində təmir işlərinin davam etdirilməsi nəzərdə tutulur. Bunlarla yanaşı heyətdə voleybol meydançası qurulaşdırılmışdır. Vaxtaşırı xəstəxana yumşaq və bərk inventarlarla təmin olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, tibb müəssisəsinin dərmanla təchizatında heç bir problem yaşanmır. Ramiz Mansurov vurğuladı ki, xəstələrin qidalanmasına yaradılmış xüsusi komissiya nəzərdədir. Xəstələr daim mövsümi meyvələrlə təmin olunurlar. Bir məqamı xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki,

Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayev 8 mart qadınlar bayramı günündə xəstəxanaya gələrək müəssisənin qadın əməkdaşlarını, eləcə də müalicə alan qadınları təbrik edərək, onlara gül dəstələri və hədiyyələr təqdim etdi. Bu, hər kəsin böyük sevincinə səbəb oldu. Bayramlarda Qazax rayonu mədəniyyət evinin incəsənət ustaları xəstəxanada rəngarəng konsert proqramları ilə çıxış edirlər ki, bu da qayğıya və nəvazişə hamıdan çox ehtiyacı olan insanları böyük sevincinə səbəb olur. Söhbətin sonunda Ramiz Mansurov Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Babayeva öz adından, rəhbərlik etdiyi kollektiv və xəstələr arasında xəstəxanaya göstərdiyi hədsiz diqqət və qayğıya görə dərin təşəkkürünü bildirdi.

Vəli VƏLİYEV, "Respublika".

KOLUMBİYA PREZİDENTİ FƏLƏSTİNİN TANINMASI İLƏ BAĞLI ÇIXIŞ EDİB

Kolumbiya prezidenti İvan Duke Fələstinin suveren dövlət kimi tanınması ilə bağlı səfəli Xuan Manuel Santosun qərarını ləğv etmək niyyətində deyil. "TRT" telekanalının məlumatına görə, bu barədə İvan Duke "Caracol" radiosuna müsahibəsində bəyan edib. İvan Dukenin sözlərinə görə, Kolumbiyanın Fələstinin tanınması barədə qərar dəyişilməzdir. O deyib: "Kolumbiya konstitusiyası dövlət başçısına ölkəni xarici siyasət arenasında təmsil etmək hüququ verir. Santos bu qərarı qəbul etməzdən öncə mənə xəbərdar etmişdi". Prezident həmçinin hesab edir ki, bu məsələ hərtərəfli müzakirə olunsaydı Kolumbiya üçün daha sərfəli olardı, ancaq gəriyyə yol yoxdur. Bundan başqa, İvan Duke Fələstin-İsrail münaqişəsinin nizamlanması məsələsini "iki xalq üçün iki dövlət" prinsipi əsasında daha optimal hesab edir. Məlumat üçün qeyd edək ki, BMT-nin Baş Assambleyası 2017-ci il dekabrın 21-də keçirdiyi təcili yığıncağında Şərqi Qüdsün İsrailin paytaxtı elan edilməsinin əksinə səs verib. Səsvərmenin nəticəsinə görə, 128 ölkə ABŞ-ı Şərqi Qüdsün İsrailin paytaxtı elan etməsi barədə qərarını ləğv etməyə çağırıb, 35 dövlət bitərəf qalıb, 9 dövlət isə amerikalıların dəstəkləyiblər.

RUSIYA İDLİBDƏ HAVA HÜCUMLARINA BAŞLADI

Rusiya qırıcıları Suriyanın İdlib bölgəsini bombalamağa başlayıb. "Sputnik" informasiya agentliyinin xarici mətbuata istinadən verdiyi məlumata görə, Rusiyanın döyüş təyyarələri 22 günün ardından İdlibə hava hücumları təşkil etməyə başlayıb. Verilən xəbərə görə, hava hücumlarında ölən və ya yaralananların olub-olmadığına dair, hələlik bir məlumat yoxdur. Bildirilir ki, Rusiya İdlib bölgəsinə əməliyyat hazırlığı apararaq Bəşər Əsədə dəstək verir. İdlib məsələsi sentyabrın 7-də Tehrandan İran, Rusiya və Türkiyə liderləri arasında keçiriləcək sammitdə də müzakirə ediləcək. İdlib müxaliflərinin son qalası hesab edilir və ətrafında 3,5 milyon əhali yaşayır. BMT İdlibə ehtimal olunan bir əməliyyat nəticəsində 250-700 min insanın köç edə biləcəyi xəbərdarlığını edib.

Bununla yanaşı, Suriya rejiminə bağlı ordu birləşmələrinin İdlibə qarşı mümkün hərbi əməliyyatı ilə bağlı Türkiyə Silahlı Qüvvələri (TSQ) sərhəddə mövqelərini gücləndirib. Qeyd edilir ki, Türkiyə Silahlı Qüvvələri Hatay bölgəsinə intensiv şəkildə şəxsi heyət və zirehli texnika cəmləyib. Eyni zamanda, bildirilir ki, TSQ digər kəşfiyyat və təhlükəsizlik qüvvələri ilə birgə İdlibdən köç dalğasının qarşısını alacaq. Bunun üçün çalışmaları davam edir. TSQ-nin İdlibin ətrafında 12 ay-ayrı müşahidə məntəqəsi mövcuddur. Hazırda həmin müşahidə məntəqələrinin təhlükəsizliyi gücləndirilib.

AMSTERDAM HÜCUMÇUSU: AVROPA İSLAMI TƏHQİR EDİR

Ötən həftə Amsterdamda biçaqla iki amerikalıya hücumdan sonra Əfqanıstanlı qaçqın hesab edilir ki, Niderlandda islamı təhqir edirlər. Bu barədə "The Assosiated Press" agentliyi xəbər verib. Niderland polisi bu hadisənin terror aktı olduğunu qeyd edib. Şübhəli şəxs yazılı bəyanatında bildirdi ki, Avropa ölkələrində ədələtsizlik baş alıb gedir. Agentliyin məlumatına görə, prokurorlar deyib: "Saxlanılan hesab edir ki, Niderlandda Məhəmməd (s.ə.s) peyğəmbəri, Qurani, İslamı və Allahı mütemadi təhqir edirlər". Gənc əfqan həmçinin İslama qarşı sətir ifadələri ilə tanınan siyasətçi Qut Valdersin də adını çəkib. Hücumçunun bəyanatından o da məlum olub ki, o, Niderlandda terrorçuluq motivləri ilə gəlib. Eyni zamanda, Almaniya dövləti bildirib ki, Əfqanıstanlı gənc indiyə kimi bu ölkədə sığınacaq axtarıb və heç bir təhlükəli vəziyyət törətməyib. Noriman CAVADOV, "Respublika".

Qeyd edək ki, məlum insidentdən sonra polis hücumçuya atəş açıb və o hazırda xəstəxanadadır. Təhqiqat hakimi bazar ertəsi bağlı dinləmələr həyata keçirib və ona amerikalılara "terror motivləri" ilə təhqiqatların daha iki həftə uzanacağını bildirdi.

İRAN VƏ İSRAIL ARASINDA BÖYÜK MÜHARİBƏ XƏBƏRDARLIĞI

ABŞ kəşfiyyatına yaxınlığı ilə tanınan "Rand Corporation" analitik mərkəzi İsrail ilə İran arasında qarşıdurmanın yeni müharibə riskini artırdığı qənaətinə gəlir. "Sputnik" informasiya agentliyinin məlumatına görə, xəbərdarlıq İsrailin Suriyadakı İran hədəflərinə qarşı hücumları artırdığı bir ərəfədə edilib. "Rand Corporation" İsrailin son aylarda İran və "Hizbullah" hərəkatına məxsus hərbi obyektlərə qarşı tez-tez həyata keçirdiyi hücumları "müharibəyə aparın yol" kimi dəyərləndirib. Mərkəz həmçinin gərginliyin sürətlə nəzarətdən çıxıb biləcəyi xəbərdarlığını edib. İsrail ilə İran arasında gərginliyi bəhanə edərək ABŞ əsgərlərini Suriyadan çıxmasına etiraz edilən hesabata bu ifadələrə yer verilib: "ABŞ Suriyadakı hərbi mövcudluğunu qoruyaraq yeni bir regional münaqişənin qarşısını ala bilər. Belə ki, ABŞ İranın hücumlarını və İŞİD-in yenedən ortaya çıxmasını əngəlləmək məqsədi güdür. Əks təqdirdə ABŞ bölgədən çıxarsa, Yaxın Şərq yeni bir savaş riski altına düşər". Eyni zamanda, İranın Suriyadan kənardan yerləşən hərbi məntəqələrinə zərər bəsləndirəcəklərini vurğulayan Aviqdor Liberman, "biz mənbəyi hara olursaydı, İranın bütün təhdidləri ilə mübarizə aparacağıq" - açıqlamasını versə də, İranın hansı ölkələrdəki hədəflərini vuracaqlarını bildirməyib. Məlumat üçün qeyd edək ki, İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu cari il avqustun 30-da verdiyi açıqlamada Suriya və İran adı mövqelərin hədəfdə olduğunu bəyan etmişdi.

TÜRKİYƏ VƏ YUNANISTAN ƏLAQƏLƏRİNDƏ DİALOQ ÖN PLANDADIR

İki ölkə arasında fikir ayrılıqlarına baxmayaraq Türkiyə Yunanıstanla dialoq ön plandadır. Bunu xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Yunanıstanın xarici işlər naziri Nikos Kotziyasın Türkiyəyə səfəri zamanı təşkil edilən mətbuat konfransında bəyan edib. Bu barədə "TRT" telekanalı məlumat yayıb. Türkiyə və Yunanıstanın coğrafiyanın və tarixin bir arada saxladığı iki böyük mədəniyyəti təmsil edən iki böyük ölkənin dialoq ön plandadır. Eyni zamanda, 15 iyul çevriliş cəhdində iştirak edib Yunanıstanla qaçan FETO terror təşkilatı mənsublarının bu ölkədə himayə edildiyinə işarə edən M.Çavuşoğlu Yunanıstanı hədəf alan çevriliş cəhd göstərən İslamı sığınmasına icazə verilməyəcəyini bəyan edib. Yunanıstanın xarici işlər naziri Nikos Kotziyas isə hərbi çevriliş cəhdə qarşı Türkiyənin yanında olduğunu dilə gətirib.

İRAN NEFT İSTEHSALI VƏ İXRACINI DAVAM ETDİRƏCƏK

ABŞ-ın embarqo qərarlarına baxmayaraq İran neft istehsalı və ixracını davam etdirəcək. Bunu İran prezidenti Həsən Ruhani Buşehr vilayətinin Aseleye şəhərində üz neft-kimyaya layihəsinin açılış mərasimi zamanı dövlət televiziya kanalına açıqlamasında bəyan edib. Bu barədə "TRT" telekanalı məlumat yayıb. Embarqolar qarşısında neft-kimyaya layihələrinin həyata keçirildiyini vurğulayan Həsən Ruhani İranın iqtisadi və psixoloji müharibə ilə qarşı-qarşıya olduğunu bildirərək, bu müharibənin ön cəbhəsində iqtisadiyyatın yükünü məhz neft, qaz və neft-kimyaya sahələri öz üzərinə götürüb. Eyni zamanda, ABŞ-ın yeni embarqo qərarları ilə İranın müstəqilliyini hədəf aldığı, lakin bundan ölkəyə mane ola bilməyəcəyini qeyd edən Həsən Ruhani ölkəsinin bütün gücü ilə həm neft istehsalını həm də ixracını davam etdirəcəyini vurğulayıb.

"Yaşlı könüllülər" layihəsinə başlanıldı

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Memorandumun tərkib hissəsi kimi "Yaşlı könüllülər" layihəsinə başlanılıb. İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin bu barədə verilən məlumatda qeyd olunur ki, nazirliyin Pensiya yaşına çatmış şəxslər üçün sosial xidmət müəssisəsində yaşayan pensiyaçıların bir qismi layihə çərçivəsində "ASAN xidmət" mərkəzlərində könüllülük fəaliyyətinə cəlb olunurlar. Belə ki, onlar 1 ay ərzində "Könüllülüyün yaşı yoxdur" şüarı altında uşaqlar üçün ayrılmiş

oyun gushesinde uşaqların qeydiyyatının aparılması və onlara nəzarətin həyata keçirilməsi,

vətəndaş axınının idarə olunması, müraciətlərin müvafiq bölmələrə yönləndirilməsi, vətəndaşlardan xidmətlərlə bağlı rəy sorğularının götürülməsində və s. işlərdə yardımçı olacaqlar. Layihənin məqsədi ASAN Könüllülük Mərkəzi vasitəsilə yaşlıları fəal yaşılığa, təcrübə mübadiləsinə cəlb etmək, asudə vaxtlarının səmərəli təşkilinə, cəmiyyətdə aktiv rol oynamağa dəvət etmək, onlara sosial inteqrasiya və yeni insanlarla tanış olmaq imkanı yaratmaqdır. Gələcəkdə layihənin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi nəzərdə tutulub. Mustafa KAMAL, "Respublika".

Dövlət Komissiyası "Azərenerji" ASC-nin fəaliyyətində ciddi nöqsanlar aşkara çıxarıb

"Azərenerji"nin prezidenti Etibar Pirverdiyev tutduğu vəzifədən azad edilib

2018-ci il iyulun 3-də Mingəçevir şəhərində yerləşən "Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin yarımstansiyalarından birində çərçivəsində Azərbaycan qəza baş vermişdir. Qəza nəticəsində Azərbaycanın enerji sistemində ciddi problemlər yaşanmış, Bakı və Gəncə şəhərləri də daxil olmaqla, respublikanın 39 şəhər və rayonunun elektrik enerjisi ilə təminatında fasilə yaranmışdır. AZƏRTAC-ın Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasından aldığı məlumatda deyilir ki, baş vermiş qəzanın səbəblərini araşdırmaq və nəticələrini aradan qaldırmaq məqsədilə elə həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavininin rəhbərliyi ilə Dövlət Komissiyası yaradılmışdır. Azərbaycan Prezidenti tərəfindən Dövlət Komissiyasına təqsirkar şəxslərin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb olunması məqsədilə hadisənin başvermə səbəblərini araşdıraraq obyektiv rəy hazırlanması və gələcəkdə belə halların təkrarlanmaması üçün təkliflərin verilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz

tədbirlər görülməsinə dair çox ciddi tapşırıqlar verilmişdir. Ötən müddət ərzində Dövlət Komissiyası tərəfindən yerli və xarici ekspertlər, aidiyyəti dövlət orqanlarının və qurumlarının nümayəndələri də cəlb edilməklə, qəzanın başvermə səbəbləri ciddi araşdırılmış, mövcud çatışmazlıqlar və problemlər, habelə qəzanı doğuran hallar da əks olunmaqla, hərtərəfli və geniş rəy hazırlanaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilmişdir. Hazırlanmış rəydə baş vermiş qəzanın əsas səbəblərindən biri kimi "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin qəzaya lazımi səviyyədə hazır olmaması, fəaliyyətində mövcud olan texniki və bir sıra digər çatışmazlıqlar üzündən qəzaya adekvat reaksiya verə bilməməsi, habelə nəticədə ölkənin enerji sistemində qəzaya gətirib çıxaran bir sıra digər nöqsanlara yol verdiyi qeyd olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Dövlət Komissiyasının yekun rəyi ilə tanış olmuş və işdə yol verdiyi nöqsanlara görə "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Etibar Pirverdiyevi tutduğu vəzifədən azad etmişdir.

AZƏRTAC

DÖVLƏT SƏRHƏD XİDMƏTİ MƏTBUAT MƏRKƏZİNİN MƏLUMATI

2018-ci il sentyabr ayının 3-də saat 21:10 radələrində "Şıxlı" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsinin rejim zonasında Azərbaycan Respublikasının ərazisindən Gürcüstan istiqamətində hərəkət edən GG-415-YY GEO dövlət nömrə nişanlı yük nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü 1993-cü il təvəllüdü GR vətəndaşı Ajevanidze Levanni idarəetməni itirməsi nəticəsində nəqliyyat vasitəsi buraxılış məntəqəsinin darvazasını sındıraraq Dövlət Sərhəd Xidmətinin həmin yerdə xidmət aparın müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu 1994-cü il təvəllüdü çavuş Süleymanov Ələnnur Xəlilulla oğlunu vurmuşdur. Hərbi qulluqçu aldığı xəsarətlərdən vəfat etmiş, hadisə zamanı 1 ədəd minik avtomobili əzilmiş və 2 nəfər mülki şəxsə yüngül xəsarət yetirilmişdir. Ağır nəticələrə səbəb olan qəza hadisəsinin törətməmiş sürücü saxlanılmış və Qazax rayon polis şöbəsinə təhvil verilmişdir. Hazırda hadisə ilə əlaqədar istintaq tədbirləri həyata keçirilir. Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəhbərliyi xidməti vəzifələrinin icrası zamanı həlak olmuş çavuş Süleymanov Ələnnur Xəlilulla oğlunun vəfatından kədərlihdüyünü bildirir, mərhumun ailə üzvlərinə və yaxınlarına dərin hüznə baş sağlığı verir.

Xidmət rəhbəri İmişli və Beyləqan rayonlarında

Sentyabrın 1-2-si tarixlərində Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Baytarlıq Xidmətinin (DBX) reisi vəzifəsini icra edən Bayandur Rzayev İmişli və Beyləqan rayonlarında heyvan xəstəliklərinə qarşı aparılan profilaktiki peyvəndləmə işləri ilə tanış olub. Yerli baytarlıq müxtəssisləri və təsərrüfat sahibləri ilə görüşlər keçirib. Səfər, həmçinin aparılan peyvəndləmə prosesinin şəffaflığına nəzarəti təmin etmək və qurulması nəzərdə tutulan BSL-1 səviyyəli baytarlıq laboratoriyaları üçün tələb olunan şəraitlə tanış olmaq məqsədi daşıyıb. Bayandur Rzayev baytarlıq idarələrinin diaqnostik kabinetlərinə, soyuducu kameralarına və digər inzibati bölmələrinə baxış keçirib, idarələrin maddi-texniki tə-

minatı, baytarlıq kadrlarının təhsil səviyyəsi və epizootik tədbirlər planında nəzərdə tutulan iti yoluxucu xəstəliklərə qarşı aparılan peyvəndləmə tədbirlərinin nəticələri ilə yaxından tanış olub. Səfər çərçivəsində Bayandur Rzayev Beyləqan rayonunda Savalan Lətif oğlu Əliyev məxsus olan 100 başlıq ətlük-südlük heyvandarlıq təsərrüfatında olub, heyvanların saxlanması, yemlənmə şəraiti və müxtəlif xəstəliklərə qarşı aparılan peyvəndləmə tədbirləri ilə tanış olub, təsərrüfat sahibi ilə görüş keçirib. Həmçinin, təsərrüfatda saxlanılan iribu-nuzlu heyvanların dabaq xəstəliyinə qarşı aparılan təkrar profilaktiki peyvəndləmə tədbirləri izləyib. Sahibkar Savalan Əliyev təsərrüfatda görülən işlərlə bağlı xidmət rəhbərinə məlumat verib. Bildirildi ki, tə-

lərlər haqqında ətraflı məlumat verilib. Təsərrüfatda istehsal edilən ekoloji təmiz et, süd və süd məhsulları paytaxda fəaliyyət göstərən, təsərrüfata məxsus mağazada satışa çıxarılır və alıcılara təqdim olunur. Qeyd olunub ki, hazırda təsərrüfatda 5 nəfər işlə təmin olunub. Gələcəkdə iş yerlərinin sayının 20-yə çatdırılması nəzərdə tutulub. B.Rzayev təsərrüfat sahibinin müraciətini, arzu və təkliflərini dinləyib, heyvanların sağlamlığının təmin edilməsi ilə bağlı müvafiq tövsiyələr verib, eləcə də baytar həkiminin iştirakı və tövsiyəsi olmadan heyvanlar üzərində özbaşına müalicə, peyvəndləmə və profilaktiki tədbirlərinin aparılmasının yolverilməz olduğunu qeyd edib. Görüşlərdə xidmət tərəfindən həyata keçirilən baytarlıq tədbirləri, gənc kadrların işlə təminatı məsələləri müzakirə olunub, əməkdaşların istəkləri və arzuları dinlənilib. Həmçinin, respublikanın epizootik sabitliyinin saxlanılması sahəsində yerlərdə görülməli tədbirlər barəsində baytarlıq idarələrinə müvafiq tapşırıq və göstərişlər verilib. Noriman CAVADOV, "Respublika".

